

Taxa postala
póztól az állam.
No. 244716/928.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal:
F.

10. Telefon: 18-60. F.
Havonta 110, negy-
évre 600, egész-
évre: Havonta
télvére 12, egész-
évre: Hirdetéseik díjazat
„UJ KELELET“ a
bánsági zsidóság eg-
ja. Cikkeink utánn-
korra megjelölésével

UJ KELELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat si girant responsa-
bil-Teljes igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Fratinitas
S. A. R. de Editura. Registrul publica-
tionalor p'riodice No. 43. Dos. 880-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Ara 5 lej

Vasárnap, július 17.
1938-5698. Tamuz 18.
XXI. évf., 158. szám.

VILAG TÜKRÉ

Howard Hughes és elődei

Howard Hughes visszaérkezett földkö-
rül utjáról és ezzel minden eddigi hason-
ló rekordot megdöntött. Teljesítménye az
aviatika rövid történelmében példátlan.
Ugy a távrepüléseket, mint az óceánrepü-
léseket megdöntötte és az egyetlen volt,
aki ezt a hatalmas sikert ugyszólván si-
mám intézte el. Az ő elődei, akik uttörői
voltak az aviatikának, az óceánrepülésnek
és a földkörüli rekordoknak, legtöbbször
életüket áldozták hasonló teljesítményért.
Kétségtelen, hogy ezek az emberiség hala-
dásának áldozatai voltak, igaz hősök, kik
az emberiség jólétéért áldozták fel életü-
ket. Fizikailag közelebb hozták egymás-
hoz a föld különböző országárainak fekvő
országokat és ezzel értékes szolgálatot
tettek az emberiségnek.

Hughes világrekordja alkalom arra,
hogy visszapillantást vessünk elődeink si-
kereire és áldozatára. Már közvetlenül a
háború után felfurult a gondolat, hogy
át kell repülni az óceánt. 1919-től 1930-ig
tartott a kísérleti korszak és erre az idő-
szakra esnek a kezdő sikerek, a legtragi-
kább hősihalálesetek és erre az időre
esik Lindbergh teljesítménye, amely eddig
egyedülálló volt a repülés történetében.
Az említett idő alatt összesen 36 repülő-
gépen kísérelték meg az Atlanti óceán át-
repülését.

Első figyelemreméltó teljesítményt en-
nek a kornak Alcock kapitány és utitársa
Brown nevéhez fűződik. 1919 májusában
a két pilóta Ujfundland és az Azori szí-
gek között átrepülte az óceánt. Egy hó-
nappal később Alcock kapitány újabb
óceánrepülést hajtott végre, 16 óra alatt
repült Írországból Ujfundlandba. Ezzel a
légi úttal még nem sikerült áthidalnia az
európai és amerikai kontinentet, az angol
kapitány azonban megnyerte a Daily Mail
tízezer fontos díját.

1927-ben Ortey amerikai milliomas 25
ezer dolláros díjat tűzött ki annak, aki
először teszi meg repülőgéppel leszállás
nélkül az utat Newyork és Párizs, vagy
pedig Párizs és Newyork között. A nagy
díjért természetesen óriási versengés in-
dult meg Amerikában és Franciaország-
ban. Az amerikaiak azonban nem tudtak
startolni és pedig azért, mert a gép „Miss
America“ egyik szárnyát tilvész pusztí-
totta el. Két francia: Nungesser és Coli
1927 májusában többszöri halogatás után
annak ellenére, hogy a párizsi meteoroló-
giai intézet igazgatója óva intette őket
attól, hogy rossz időjárásban felszálljanak,
mégis felszállottak, mert hallották,
hogy Amerikában Lindbergh készül a díj
elnyerésére. Felrepültek „Fehér madár“
nevű gépükön, amely azonban az óceán
fölött eltűnt és azóta senki nem tud sem-
mit sem róla. Ők voltak az óceánrepülés
első mártirjai.

Lindbergh május 20-án déli egy órakor
startolt „Spirit of St. Louis“ nevű repü-
lőgépen. Előző este barátai társaságában
vacsoráztott és nyugodtan mondogta, hogy
holnapután este Párizsban fog vacsorázni.
A start nem sikerült tökéletesen, mert a
gép háromszor is a levegőbe emelkedett,
amíg végre el tudott indulni. Lindbergh
az akkori viszonyokhoz mérten nagy se-
bességgel repült: óránként 175 kilométert
tett meg, amíg eltűnt az amerikai konti-

Daladier és Chamberlain levélváltása

az angol uralkodó pár küszöbön álló párizsi látogatása kapcsán

London, július 16. Az angol uralkodópárt párizsi látogatásának küszöbén szívélyes-
hangu levélváltás történt Daladier francia és Chamberlain angol miniszterelnök között. Mindkét kormányzó újlag hangsúlyozza Franciaország és Anglia szoros barátságát s annak szükségességét, hogy a leghatékonyabb együttműködést fejtsék ki a nemzetközi kérdések megoldása terén. Ujabb kötelezettségekről azonban nem történik említés a levélváltásban.

A prágai kormány a német és cseh sajtótámadások pergőtüzében

Henleinék cáfolják, hogy tiltakozó sztrájkra készüljenek. Az egyik prágai lap népszavazást kér a kormánytól a nemzetiégi kérdésben

Prága, július 16. A csehszlovák kormány elkészítette a nemzetiégi szabályzatot, amelyet a hatos bizottság is elfogadott és így nincs kizárva, hogy még vagy pedig hétfőn a kisebbségi pártok is kézhez kapják azt. Hétfőn ül össze ugyan is Benes elnökletével a döntő államtanács. Ebben a kritikus stádiumban, amikor napok, sőt órák kérdése a csehszlovákia sorsára oly döntő kihatású nemzetiégi statutum nyilvánosságra hozatala, — a prágai kormány cseh és német részről egyaránt a sajtótámadások pergőtüzében áll.

A berlini lapok máris különböző gyanúsításokkal illetik Hodzsa kormányát. Azt állítják, hogy minimális engedményeket tartalmaz a statutum, ami azért van, hogy ezáltal újabb időt nyerjen a kormány újabb tárgyalások és huzavona megindításával.

Berlin magatartása egyébként is igen nyugtalan a csehszlovák kérdés kapcsán. Egy prágai incidenst, amelynek során egy szudetanémet hivatalnokot bántalmaztak, feltűnően kiszínezve regisztrál a német sajtó és megtorlásokkal fenyegetőzik. Sonnenwald mellett egy csehszlovák repülőgépet német terület fölött szállt el és hír szerint Berlin emiatt erőlyes tiltakozásra készül, jöllehet alig múlt el néhány napja annak, hogy csehszlovák terület fölött négy német katonai repülőgép tűnt fel.

Ugyanakkor a szudetanémet párt hivatalos közleményt adott ki, amelyben kijelenti, hogy a német munkásszervezetek nem készítenek elő semmilyen sztrájkmozgalmat. Ez a közlemény nem vall tulságosan nagy összhangra Henleinék és a berlini tényezők között.

állásalkból, ipalanyi kenyérükből kibruadt zsidó kenyérkeresők, akiknek számára a „társadalmi egyensúly“ helyreállítása lelki és testi egyensúlyuk megbombálását, esetleg éhenhalásukat fogja eredményezni — a mai magyar kormányzat jóvoltából egyetlen falat kenyérhez is hozzá fognak jutni a horribilis, nagyrészt zsidók által lejegyzett milliókból. Holott ez volna a logikus, a keresztényi és igazságos cselekedet, ez volna a szociális érzék parancsa, amelyre Imrédy magyar miniszterelnök olyan ékesszólással, de egyben olyan meggyőző erő nélkül szokott hivatkozni.

A cseh sajtó magatartása is meglehetősen nyugtalan. A Lidove Noviny című baloldali lap arra kéri Hodzsa-t, hogy mielőbb tegyen döntést, kiderítse meg a népet is, alkalmat adván arra, hogy véleményét nyilvánítsa. A lap szerint a kisebbségi szellem meghonosítása az állam életében felborithatja az egész alkotmányrendszert. A Csehszko Szlovo kijelenti, hogy a szudetanémetek követelése a demokrácia arculitását jelenti és velük végleges megállapodást kötni nem lehet. A Narodni Politika című középpárti lap tudni véli, hogy még további 14 nap fog eltelni, amíg a kormány be fogja tudni bizonyítani, hogy a kisebbségek követeléseit teljesíthetetlenek. Arra is lehet következtetni ebből, hogy a prágai kormány be akarja bizonyítani a nyugati hatalmaknak hogy nem rajta múlik a kisebbségi kérdés rendezése és a maga részéről meg teszi ezokat az engedményeket, amelyeket a lehetőségek határain belül és London és Párizs óhajainak megfelelően megtehet. E pillanatban nem lehet tiszta képet alkotni a helyzetről, de bizonyos, hogy a közeli napok döntő jelentőségűek lesznek Csehszlovákia sorsára.

Prága, július 16. Ciano olasz külügyminiszter és a római cseh követ megbeszéléséből az olasz sajtó kiemeli a tárgyalások azon pontját, amelyben a cseh követ ismertette, hogy Csehszlovákia és a kisantant legközelebbi biéti konferenciáján milyen engedményeket kíván tenni a kisebbségi kérdésben és milyen álláspontra helyezkedik Magyarország fegyverkezése tekintetében.

A cseh követ aggodalmát fejezte ki afölött, hogy Eletko, az amerikai szlovákok vezére, olaszországi körutrá indúl és ennek során fel-olvasásokat fog tartani a tót kérdésről.

Ha a magyar kormányantiszemitizmus olyan előszeretettel hivatkozik arra, hogy tulajdonképpen nagylelkűséget gyakorol, amikor az öt százalékos zsidóság számára husz százalékos arányt engedélyez a foglalkozási ágakban, — előszeretettel kellene azt is megállapítania, hogy eme kegyessége és ama nyolcvanszázalékos anyagi hozzájárulás közt, mellyel a magyar zsidóság a belső külsőn lejegyzésében résztvevő — látogató szakadékok mutatkozik, olyan erkölcsi és anyagi úr, melyet a leghangzatosabb érvék sem tudnak kitéteni.

Mégegyszer az olasz fajelmélet

Tizenöt éves az olasz fasizmus és eddig egyik képviselőjének sem jutott eszébe a fajelmélet. Ugy néz ki a dolog, mintha a fasizma egyetemi tanároknak a gyűlekezete 15 éven keresztül tanulmányozta volna ezt a biológiai problémát, míg most hosszas tudományos kutatás után szögezte le álláspontját.

Valójában persze nem így áll a dolog, mert ahhoz a bárgyusághoz, ami az olasz fajelmélet híres tíz pontjában össze van hordva, nem volt szükségük a tudósoknak 15 évre, még tizenöt percre sem, sőt egyetemi tanárookra sem volt szükség, mert ezt a szimpla bölcsességet iskolásgyermek is össze tudta volna kaparni.

Erre a fajelméletre a Hitlerrel való barát-
közös érdekében volt szüksége Mussolininek és a derek tudósok a totalitárius állam dícsőségére el is készítették az elméletet. Parancsszóra Olaszországban el is fogják inni, hogy az olasz nép tiszta árja, északi ajta, amelyet nem keresztetett az évezredek ott semmilyen idegen vér. De ki fogja ezt hinni Olaszországban kívül? Hiszen Róma történetét tanítják az egész világon, Micsoda tarka népkeverék lakta ezt a várost már az ékorban is. És hányszor járták keresztül-
casul az egykori latin nemzetség földjét vandálok, gótok, longobárdok, szaracénok és a Földközi tenger környékének minden fajtája, még északafrikai mórok is.

Az egységes Itáliának nagy olvasztótengelye gyurt egységes nemzetet ebből a sokféle keveredésből, amelyet most faji tisztára mosni egyenesen komikus volna, ha az egész jelenség nem volna olyan tragikus.

A magyar belső kölesön sikeréhez

A magyarországi belső kölesön első részletnek: 125 millió pengőnek lejegyzése megtörtént.

A siker kétségenkívüli, ha sikernek lehet adani egy olyan nem is egészen rejtett tanulmányos eredményt, mely a fenyegető szavaktól sem riadt vissza a siker bizalmasának érdekében.

A kölesönjegyzés száraz számadatok mögül, egy arról számolnak be, hogy milyen és milyen gazdasági szervezetek jegyezték le a kölesön első részletének túlyom többségét, a magyar politikai helyzet arculata olyan gazdaságos vonásokkal tárul elénk, mely mel nem mehetünk el minden megjegyzésnél.

gállapítható, hogy a 125 millió pengős kölesön első részletének több mint nyolcszázalékát kimondottan zsidó és zsidónak lott gazdasági intézmények jegyezték le. az iparvállalatok 35 milliót, a magán-
üzemek 20 milliót, a köznyugdíjalapok 10 milliót, a biztosító-
társaságok 5 milliót jegyezték le, míg a fenn-
maradó rész a Társadalombiztosító és a Pos-
tarékpár, ezek a nagyjében zsidó-
tes, állami intézmények jegyezték le.
első kimutatásban nem szerepel egyetlen lérel sem az Omgé, a magyar nagy-
vállalatok szervezete, nem szerepelnek az-
ok és más „fajliszta“ gazdasági szer-
sem.

zsinülleg rájuk is sor fog kerülni, de
váltortat azon a tényen, hogy a kül-
zés első részletében az ugynevezett
dasági és foglalkozási ágak szektora
magyarországi zsidóság részére enge-
husz százalékkal, hanem nyolcvan-
arányban vett részt.

biztosra vehető, hogy a belső
rábbi részletének lejegyzésében is
ban fog résztvenni a zsidó nagy-
mindenesetre sokkal nagyobb
mint a magyarországi zsidóság
edélyezett életlehetőség aránya.
rszági zsidóság tehát óriási ál-
zért, hogy saját megaláztatását
szolgáltatottságát horribilis esz-
aszthassa alá.

intélmek látjuk, hogy azok az

US 16.
K.
án rövid idő-
ságiak kezére
t gazdát, vé-
k urai.
közi, hogy a
visszavettek
errueli arcvo-
előnyomulá-
északra lévő
tanzerat is,
entosa folyón.
több Valencia
be építettek
arc során két
adalom
ietre történt
szterium szó-
oknak, hogy
kormány ér-
amíért orosz
területre. Tü-
l, a kharbini
állítólag arról
ilométernyire
rosz kato-
fontos hadá-
Yuki és Tu-
n Korea) ki-
rosz katonák
és biztosítko-
ssére. Hsing-
ából érkezett
a lövészárko-
mialatt másik
erődítést. Az
sítőja szerint
tjűk, hogy a
ökkel együtt-
ovjetunió nem
utalmat
rtól
A Daily He-
volt osztrák
igg kancellár
ásáért felelős,
berger Patro-
ójává nevezte
Fritz Mandl-
nt jövedelmét
igazgató il-
z összegnél.
ajtó-
lette
eanu volt á-
onnan létesít-
ó és propa-
al élére.
jelenlétében
te le az es-
gen Titeanu
kár.
lyet
m volt
szére
ásra hozatták,
niszteri rende-
lötetett ki a
donárius moz-
zantán Victor
e tanár Hotin-
Orhei. A ne-
elkéről, felszó-
k az illetékes
pkádó R. T.
L. Pop 10
T

nens fölött. Lindbergh másnap délután elérte az ir partokat, átrepült Anglia fölött és este tíz óra 22 perckor megérkezett Párizs repülőtérére, Lebourgetbe. 34 óra alatt tette meg tehát az utat Newyorkból Párizsig és ezzel elsőnek repült leszállás nélkül az amerikai szárazföldről Európába. Másnap Párizsban első útja Nungesser, a tragikus halált halt francia pilóta özvegy anyjához vezetett. Az óceánrepülés hőse áldozott az óceánrepülés tragikus áldozatának.

Lindbergh azóta is állandóan dolgozik a civilizáció érdekében. Az utóbbi években már nem az aviatikával foglalkozik, hanem gyermeke elvesztése után komoly tanulmányokat folytat Carrel Nobel-díjas szörrel a szív-átültetés problémájának megoldásán.

Lindbergh után különböző pontokon többen repültek át az Atlanti óceánt. Ezek között szerepel Chamberlain és a zsidó Lewin, valamint a magyar Endres és Magyar, akik 1931-ben állították fel az óceánrepülés új világrekordját. Később Endres György is a repülés martírja lett. Róma fölött lezuhant.

Rekordteljesítmény volt a francia Codos és Rossié, akik 1933 augusztusában kilenczeker kilométeres utat tettek meg 55 óra 30 perc alatt. Hasonló teljesítménye az aviatikának az is, ami Miss Any Johnson nevéhez fűződik. Ez a pilótanő Oroszországon, Szibérián keresztül a Tokióig vezető tizenegyszeres kilométeres utat, két kényszerleszállással, tíz nap alatt tette meg.

Az első nő, aki az Atlanti óceánt átrepülte, Amelie Earhart. Első volt abban is, hogy hidroplánnal repülte át az Atlanti óceánt. Ez a hősi aviatikusnő a múlt év tavaszán tervezte a föld körültreplését. Több alkalommal kényszerleszállást kellett tennie, de újra és újra megkísérelte a hatalmas teljesítmény végrehajtását. 1937 júniusában az Atlanti óceán déli részét repülte át. Már 33 ezer kilométert tett meg és már csak tizenegyszeres kilométert kellett volna megtennie, amikor a gépet baleset érte. Amelie Earhart lezuhant és gépevel együtt eltűnt a hullámokban.

A földközi repülésnek egyik rekordere volt az ugyancsak mártírhalált halt Wiley Post. Ez a pilóta indián származású volt, földműves fia, akiből már ifjúkorában neves angol pilóta lett. Egy repülőbaleset alkalmával elvesztette felszemét és ezért ezer dollár kártérítést kapott. Ebből az ezer dollárból régi típusú repülőgépet vásárolt és önállóította magát. Saját tervére szerint javította, tökéletesítette gépét, amellyel néhány világrekordot állított fel. Wiley Post sikereiről megismerkedett Hall amerikai olajmilliomossal, aki azután mecénása lett a pilótának. A milliomos pénzén készült géppel Wiley Post az amerikai Gaty-val 1931-ben 17 nap alatt tette meg a Newyork-Berlin-Moszkva-Szibéria-Alaszka-Newyork utat.

Csekély eltérésekkel, ezen az útvonalon repült most Howard Hughes is. 1933-ig Wiley Post különböző kísérleteket tett saját rekordja megjavítására, de ezek nem sikerültek. 1933 végén lezuhant és súlyosan megsérült. 1935 augusztusában pedig, amikor az északi sark vidékére akart repülni, gépe lezuhant és ő, valamint kísérője, Will Rogers áldozatai lettek az aviatikának.

Howard Hughes azzal a szándékkal indult utjára, hogy megdöntse Lindbergh óceánrepülési világrekordját és Wiley Post földközi rekordját. Az amerikai milliomos a feladatot maradék nélkül megoldotta. Tizenhet és félóra alatt tette meg a Newyork-Párizs utat, amelynek berepüléséhez Lindberghnek 33 órára volt szüksége. A földközi repülés rekordját pedig amelyet Wiley Post állított fel, körülbelül négy nappal szárnyalta túl.

Howard Hughes mindössze harminc esztendő. Apja sokszoros milliomos olajmagnás volt. Tízennyolc éves korában vesztette el apját, ekkor maradt reá a sokmillió örökség. A hatalmas üzemmel nem sokat törődött. Három dolog érdekelte: az ökölvívó sport, az aviatika és a nők, ezek közül különösen a filmszínésznők. Megsze-

rette Jean Harlowot, akinek kedvéért Hollywoodba költözött és ott filmeket finanszírozott. Ezen a téren nem voltak nagy sikerei, mert filmjei sorra megbuktak. Abba hagyta tehát a filmet (ugy, mint az ökölvívást és a repülés iránti vágyaiban alkarta kiélni magát). Letette a pilóta, valamint a mechanikus, vizsgálat. Új tervezőnek bizonyult és saját szerkesz-

tésül gépein kísérlete meg, hogy rekordokat állítson fel. 1931 szeptemberében állította fel első világrekordját: megdöntötte Delmotte gyorsasági teljesítményét. Később újabb rekordot állított fel. Saját tervére szerint készült gépevel, óránként 526 kilométeres sebességgel repült Los Angelesből Newyorkba.

Meg akarják fosztani Baia-Maret a butorgyártól és ipariskolától

A város elkövet mindent, hogy lehetővé tegye a tanulók elhelyezését

Baia-Mare, július 16. Baia-Mare gazdasági életében előnyös befolyása van a butorgyártásnak és ezzel kapcsolatosan a faipariskolának. Evtizedek óta szervezték meg Baia-Maren a butorgyártat, amely kezdetben dr. Racoți Filip Alexandru tulajdona volt, majd azt megvásárolta az iparügyi minisztérium és így államosították, de ezzel egyidejűleg faipariskolát is létesítettek, ahonnan ugynevezett jóképzett „maestru”-k kerültek ki. A butorgyár nagy gazdasági lendületet hozott a bányavárosba, mert milliók munkát készített a fővárosnak, vagy más városoknak és így sok munkát foglalkoztatott, de még ma is állandó nagyszabású munkák kerülnek ki onnan. Paul mérnök igazgató irányításával.

Az ezzel párhuzamosan működő faipariskola az utóbbi években részint a növendékek közönye, részint pedig helyiséghány miatt csak éppen, hogy létezik, azonban az elmúlt iskolai évben, amikor a minisztérium ipariceumát deklarálta, az egész országból ismét nagy érdeklődéssel keresték úgy, hogy az elmúlt tanévben negyven tanulója volt. A diákok részére az előadásokat a jelenlegi tanonciskola termeiben tartották meg,

amelyek nem bizonyultak elegendőnek, mert egyrészt a tanoncok részére tartották fenn. Az ipariskola vezetősége ekkor jelentést tett a minisztériumnak, hogy nincs megfelelő iskolájuk és kérte, hogy ilyen irányban intézkedjen.

A minisztériumból ekkor nemvárt válasz érkezett, amely arról értesíti az iskola vezetőjét, hogy abban az esetben, ha a város nem bocsájt rendelkezésre megfelelő iskola és diákintézmény épületet, akkor úgy az iskolát, mint a butorgyártat átköltöztetik Careilba, ahol erre alkalmas helyiségek vannak.

Baia-Mare városa természetesen nem akar egykönnyen megválni sem a butorgyártól, sem az ipariskolától és ezért közbenjár az állami elemi iskolák igazgatóságánál, hogy a tanoncoktatáshoz bocsássanak rendelkezésre terneket az elemi iskolák épületeiben és akkor az ipariskola a jelenlegi bérelt ház minden helyiségét elfoglalhatja, de mindez csak ideiglenes, amíg erre a célra külön saját házat építenek. Így remény van rá, hogy Baia-Marenak sikerül megtantani a butorgyártat és ipariskolát, amelyeknek a távozása érzékenyen érintené a bányavárost.

PALAIS D'ORSAY,

ahová Párizsban várják az angol királyi párt

Párizs, július 16. Végre ez a nap is el fog következni; a július 19-én, a Louvre-ban a királyi pár vonata. Az illetékes körök hónapok óta készítik elő a fogadtatást, izgalmas tanácskozásokról és vitákról születtek, a tappintatlan újságírók célzásából olyan hírek szivárogtak, hogy a bizottság meg van zavarodva és nem tud határozni. A bizottság tagjait kétségbeesés fogta el és lemondással fenyegetőznek. Nem politikai ellentétek keletkeztek közöttük, valami olyan pattant ki, ami pártkülönbség nélkül mindenkinek kellemetlen. Párizsban van a világos a legtöbb szállója és mulatóhelye van négy ducéle és egy háromszáz méter magas tornya. fél Párizs az idegenek befogadására rendezkedett be — de Párizsban nincsen királyi palotája. Valaha volt ő, ma nincs egyetlenegy sem. Hogyan történthetett ez?

Mivé lettek a régi királyi paloták? Párizs első háza a Citén fejlődtek, a Szajna szíjében, amelyet minden oldalról víz védett az ellenség támadásaitól. Itt épült természetesen az első királyi palota is. A középkorban három dolog nélkül nem lehetett jól felszerelt királyi palotát elképzelni: templom, törvényszék és börtön nélkül. A Palais de Justice, amelyben a gyakori tüzvész ellenére is fellelhető a régi palota falai, éppen ezt a három dolgot őrizte meg legmaradéktalanabban. All a Szent Lajosról Krisztus trüviskoronájára ötvésére építették Sainte-Chapelle, megvan még a Conciergerie, a melynek csak néhány forradalomban használt cellájából lett muzeum, a többi még teljes üzemmel dolgozik. A palota legnagyobb részét pedig Párizs és Seine megye bíróságai foglalják el. Amikor a város biztonsága növekedett, a királyok már elhagyhatták a szíjéket és a jobbpartra költöztek.

Már ekkor épült a Marais-negyedben a Hotel de Tournelle. Ennek az udvarán esett II. Henrik király egy bajvívás áldozatául.

Medici Kataán királyné nem tudta többé a végzetes épületet. Azonnal lebontatta a palotát ma egy tér jelzi.

Királyi palota volt évszázadokon át a Louvre. A muzeum I. Ferenc magángyűjteményéből fejlődött és a forradalomban nyílt meg.

A Luxembourg-palota, a mai szenátus, szintén más célt szolgált valaha. Medici Mária, ez a győzhetetlen fosztott olasz nő építtette magának, a firenzei Palazzo Pittire emlékeztető homlokzattal.

Az Elysées-ben nincs hely a híres, történelmi eseményekben gazdag Tuileries-palota pedig — amelyben a XVI. Lajos védő svájci szoldosokat kamészarolták, amelybe Bonaparte mint konzul vonult be és már mint bukott császár hagyta el, ahol III. Napoleon rendezte pompás bálját — az 1871-es kommunában leégett.

Igy érthető, hogy a szegény párizsi városatyák helyzetét nem lehet irigyelni. Szerényebb uralkodók a követségükön szoktak megszállni vagy a Crillon-meg a Meurice-szállodában. De az angol királyi párhoz nem lehet méltó az ilyen megoldás.

Gondoltak az Elysées-palotára, de az még az elműnek és kancellárjának is elég szűk. Valaki felvetette, hogy az angol királyhoz csak Versailles illik. Volt valami nagyszabású és megragadó ebben a gondolatban, de elvetették, mert a Versaillesi palota tulajdoson messze fekszik Párizstól. Ezt állította legelőször a hivatalos megokolás. Befentesésként tudni vélik, hogy Versailles megbukott — mert anélkül, hogy a termék történelmi besorolásán változtatnának, képtelenség elég fiúdíszobát elhelyezni. Hardouin-Mansart nagytehetségű építész volt, de hogy valaha ilyen szűkségeket merülhetnek fel, erre ő sem számíthatott...

Végő szállás — a külügyminisztérium palotájában. Mint mentőötlet maradt az Orsay-palota,

Az oradeai SZILAGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1938-39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az intézet igazgatói Dr. SZILAS, zsidó liceumi igazgató és RADO PÁL kereskedelmi liceumi tanár

Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

san és, biztosan ha
 Ildogfajdalmak
 vény Hüléses betegségeknek
 Ildogfajdalmaknál
 akteriumó! Még em-
 d orvosi szakvélemé-
 riet meggyő-
 11. Le 130.-32.-A

Rudnivaló, hogy val-
 mennyi pa-
 tokrata-palotát
 el, az Orsay az egyet-
 ten, amely miny. rt miniszteriumnak ké-
 szült 1853-ban — most pedig ebből csinálta
 lakást!

Léger urat, a külügyminiszter állandó
 lyettesét hírlakták aiktával és traba-
 együtt hivatalából valami inasszobába, a-
 a hátulso udvarra nyílik. Léger ur diplom-
 ciai ötlete volt az egész angol királyi látogatá-
 és a politika most ilyen hamar fordulni ő ellene.
 Kőművesek és kárpitosok ádáz dühvel, kimé-
 letlenül estek neki azoknak a termeknek,
 amelyekben Franciaország külpolitikáját fó-
 ték.

A kémiroda legügyesebb ügynekeinek köit-
 séget, fáradságot és veszélyt nem kimélve,
 sikerült megtudni, hogy Erzsébet királyné-
 nak hársfa-zöld a kedvenc színe. Tehát zöld
 színűre festik a hálószobát, zöldek lesznek a
 függönyök és szőnyegek. A királyné izlését
 még valahogyan meg lehetett tudni, de a
 négy udvarhölgyét nem. Az angolok zárko-
 zottak és hallgatagok, kétségbeejtő dolog le-
 hetett ott létkedésközl megélni. Huisman ur,
 szűpművészetek igazgatója, aki eddig csak a
 muzeumokat rendezett újjá, de hálószobákban
 semmi gyakorlata nem volt, mégis megtalálta
 a helyes megoldást. Legyenek kékek a
 udvarhölgyek szobái, mert kék minden nőne-
 jöl áll!

A királynénak áthozták Versailles-ből M-
 ria Antónia ággyát, a király dígozósobájá-
 pedig Napoleon íróasztalát helyezték.

Bizonyos, hogy nyárna divatszín lesz a zt
 Párizsban és nálunk is. Marina-zöld ut
 Erzsébet-zöld, az optimisták elégtételére.

A fogadtatás pedig ujjongó lesz a szeret-
 teljes. A francia nép a szíve mélyén köztan-
 sasági érzelmű és senki nála jobban és őszin-
 többen lelkesedni nem tud a más ország-
 uralkodójáért. (V. F.)

fejfájás ellen

Beretrvá paritilla

Nyelvtanulás, nyelvtüvelés, nyelv-
 veitségejűdés. A litinó Balassa József
 könyve: „A nyelvek élete” 276 lapj,
 most 119 lej, később 145 lej. Ugy
 könyvnap: Káldor: A magyar zenet-
 kis tükre, 283 lap, kötve, most 119 l
 sőbb 145 lej Lepagenfi Cluj. Postán U
 tel. Kérjen Rózsavölgyi jegyzéket.

Fáradt, kimerült: Lemosás
 borogatás: Valódi Dianáva

A timisoar

nyilvánosságú fiúliceummal és ke-
 mi liceummal kapcsolato

kóser internátust

az évi ellátási díj igen mérs-
 két, mind a három, vagy a f
 szobákban lakók részére. A f
 tanulói felvételi vizsgálat
 2-án, fiú kereskedelmi líc
 tanulói felvételi vizsgálat
 lesz. Prospektust küld a

Kedd délután
 a napon nem t
 a zsidó jisiv
 szilkegesnek t
 elkövessenek a
 légkör enyhítésé-
 tént kilengések
 és foglalkoztat
 Elsősorban:
 tássa a békés
 kai szemben.

Másodsorban
 géocsoapatok sz
 segédrendőrök
 Beikről néz
 vizonisták tev
 távolították m
 jai és nyomát
 elemek meggo
 utóbbi napokba
 a palesztinai
 mányos önural-
 nagy vesztesé-
 javakban. A j
 adó csoportjai
 után is az egy-
 bombamerénye
 támadásokra a
 ják. A paleszt
 években megta
 erősebb fegyve
 Palesztina fel
 folyik. A mai
 tól az alapelt

Ezt a felfog-
 nok felhívás, a
 tülelei bocsáto
 A Vaad Leun
 közé, amelybe
 torlásszerű ki-
 Minden ilyen
 mi, — szegyer
 san veszélyezte
 len ut, amelye
 a konstruktív
 folytatása.

Hasonló k
 zsidó lakosság
 A Histaadot
 szervezet kiált
 suv ellenez mi
 dékos vérontá
 zsidó örök és
 nappal, több n
 bi napokban
 szegyenletes é
 tak. Hasonló
 munkáspárt is

A Haarec
 cikkében azt
 dását jelentős
 meggyengülése
 tolődása olyan
 meghozták az
 kért hiába fá
 ristórikat A j
 gyelem helyre
 zótt.

Mose Smilg
 kijelenti, ho
 nek kilengése
 pozícióit erősí
 tisztviselői ka
 nek a zsidók
 nak, mert ez
 gúsukat, hogy
 ror amelyet
 Elérkezett az
 ki, — hogy
 amelyek véde
 vessenek a f

Dr Wezman
 vében a köv-
 — Az utó
 események
 egész világ
 éven át szer-
 rornak volt
 ség. A zsidó
 önmalmát, a
 ben tanusító

„C
 Str. Iuliu
 közöhely

Palesztinai levél

Tei-Aviv, július 12.

Kedd délután írjuk ezeket a sorokat. Ezen a napon nem történtek újabb zavargások és a zsidó jisiv vezetői körrel elengedhetetlenül szükségesnek tartják, hogy minden lehető körülmények között a kedélyek lecsillapítására és a légkör enyhítésére. Az utóbbi napokban történt kilengések nyomán két alapvető követelés foglalkoztatja a zsidó közvéleményt:

Elsősorban: Védelem és önvédelem biztosítása a békés lakosság számára, támadásokkal szemben.

Másodsorban: Nagyobb számú zsidó segédcsoportok szolgálatba állítása és a zsidó segédcsoportok számának felmérése.

Bellőlől nézve a zsidó társadalmat, a revizionisták tevékenységétől nagymértékben távolították magukat a jisiv többi csoportjai és nyomtatékosan elítélik a szélsőséges elemek megmondottán cselekményeit. Az utóbbi napokban is kiült, hogy a havlaga a palesztinai zsidó lakosság immár hagyományos önművelésének feladása más eddig is nagy veszteségekkel járt emberéletben és javakban. A jisiv felelősségteljes és mértékadó csoportjai az utóbbi napok eseményei után is az egyetlen feleletet a kilengésekre, bombamerényletekre, lövöldözésekre és egyéb támadásokra a havlaga hagyományában látják. A palesztinai zsidó lakosság az elmúlt években megtanulta, hogy az önművelés a legerősebb fegyvere abban a harcban, amely Palesztina felépítéséért és meghódításáért folyik. A mai helyzetben sem fog eltérni ettől az alapelvől.

A nemzeti tanács kiáltványa

Ezt a felfogást juttatja kifejezésre az a sok felhívás, amit a jisiv reprezentatív testületei bocsátottak ki az utóbbi napokban. A Vaad Leumi élehangja kiáltványt tett közzé amelyben erélyesen elítél minden megtorlászertű kilengést arab polgárok ellen. Minden ilyen akció — mondja a Vaad Leumi — szégyenforrás a jisiv számára és súlyosan veszélyezteti a közbiztonságot. Az egyetlen út, amelyen a jisiv önvédelme haladhat, a konstruktív országépítés rendületlen folytatása.

Hasonló kiáltványt intézett az ország zsidó lakosságához a főrabbinátus is.

A Histadruth Haovaim, a zsidó munkásszervezet kiáltványában kijelenti, hogy a jisiv ellenek minden előre megfontolt és számvetéses vérontást. Fegyveres önvédelmét a zsidó örök és segédcsoportok folytatják éjjel-nappal, több mint kétszáz kolonában. Az utóbbi napokban elkövetett vérontások azonban szegyenletes és ötleletes cselekmények voltak. Hasonló szellemű felhívást adott ki a munkaspárt is.

A Haarec című napilap legutóbbi vezércikkében azt írja, hogy a helyzet súlyosbítását jelentős részben a belső zsidó front meggyengülése idézte elő. Az egyensúly eltolódása olyan jelenségekhez vezet, amelyek meghozzák azokat az eredményeket, amelyekre hiába fáradoznak két éve az arab terroristák. A jisivnak választania kell a fegyvelm helyreállítása és az összeomlás között.

Mose Smilanszki ugyancsak a Haarecben kijelenti, hogy a fegyvelmetlen zsidó elemek kilengéseivel csak az arab terroristaik pozícióit erősítették meg. A palesztinai angol tisztviselői kar egyes tagjai bizonyára örülnek a zsidók által elkövetett megtorlásoknak, mert ezáltal megerősíthetik azon felfogásukat, hogy ördögi játék a palesztinai terror amelyet két barbár nép üz egymással. Előrekezt az ideje annak, — írja Smilanszki, — hogy a jisiv összes egészséges erői, amelyek védekezni és építeni akarnak, véget vessenek a felelőtlen elemek kilengéseinek.

Weizmann nyilatkozata

Dr Weizmann Chaim a Jewish Agency nevében a következő nyilatkozatot tette:

— Az utóbbi napokban történt palesztinai események mely fájdalommal keltettek az egész világ zsidóságában. Több, mint két éven át szervezett erőszakosságoknak és terrornak volt kitéve a palesztinai zsidó közösség. A zsidó lakosság fegyvelmetlenségét és önművelését, amelyet a provokációkkal szemben tanúsított, hatóságai körökben is méltá-

nyolták és bizonyos védelmi intézkedésekben jutott gyakorlati kifejezésre ez az elismerés. Törvényes önvédelem, fegyvelm és konstruktív munka, a mi legjobb feleletünk az arab terrorizmusra. A palesztinai zsidók túlnyomó többsége kitart a meg nem torlás elve mellett. A Jewish Agency exekutívéjé nevében csatlakozom a palesztinai zsidó nemzeti tanács és más reprezentatív testületek felhívásaihoz, amelyekben elítélik a megtorlászertű kitérőket és a fegyvelm fenntartását kéri.

A zsidó testületek konferenciája

Vasárnap rendkívül fontos értekezlet tartottak a jisiv vezetői és az exekutívé tagjai, amelyen más testületek, többek között az Agudasz Jiszroel vezetői is résztvettek. Napirenden a közbiztonsági kérdések voltak.

Ben Cvi, a Vaad Leumi elnöke, megnyitó beszédében kegyeletes szavakban adózott a terror legutóbbi áldozataira és dr Fottenstreich, az Exekutívé elhunyt tagja emlékének. Az országban uralkodó helyzetről szólva megállapította, hogy a zavargások óta alig volt ily komoly helyzet, mint ebben a pillanatban. Felelőtlen elemek háttámadják a jisivot — mondotta — és az egész jisivnak azon kell lennie, hogy végtelenség a felelőtlen egyének kilengéseinek.

Mose Shertok, az exekutívé politikai osztályának vezetője a zsidó önvédelem szervezeti helyzetéről számolt be. A zsidó önvédelem hétezer embert ölelt fel és ötezer fegyvere van a kormánytól. Ezek az emberek és ezek a fegyverek éjjel-nappal a legális önvédelem szolgálatában állanak az arab terror elleni harcban. Ezen a téren tovább folyik a szervező munka az önvédelemnek kiszélesítésére, míg felelőtlen akciók csak arra szolgálnak, hogy szítsák a tüzet és erősítsék az arab terrort.

A mecsetek árnyékában

Idegenforgalmi attrakció maradt Isztambul, a szultánok egykor káprázatos fővárosa

Milyen is tulajdonképpen egy török? A nagy gőzhajók legtöbb utasa, aki Triesztből Pireuson keresztül a Fekete-tenger felé utazik, csupán azt a levelet tipust ismeri, akinek a bőre sápadt, haja sötét és mozdulatai gyorsak, szóval olyanok, mint milyenekkel Európa fővárosaiban találkozhatunk. A legtöbbje szőnyeg, vagy parfümöt árul és kávét készítenek faszénparázon izléses rézkannácskákban. Ezek azonban rendszerint nem igaz törökök, hanem valamilyen keresztkezdősből születtek a Keleti közép-tenger vidékén.

Kora reggel az Aegei-tengerből a Dardanellák szorosába érkezik a hajó. Az utasok csodálkozva mezegetik az első minaretet, majd középkori törökbástyák lesznek láthatóvá és kísérik mindkét oldalon a hajó utját. Dianakalle falunál, ahol alacsony vörös házak vannak fehér kupolákkal, megáll a gőzös. Előttük egy csónak hatalmas vörös félholdas zászlóval. A csónakon négy erős, szőke ember áll egyenruhában és kezében irattáskát tart. Porosz őrmestereknek gondolná az ember őket, de ezek az igazi törökök, a régi harcos és pástornép utódai. Feljöttek a feljárón és köszöntötték a tisztet a hajón.

Új élet a Galata-híd környékén

1933 óta, amióta Ankarát neveztek ki Törökország fővárosává, Isztambul elvesztette jelentőségét. Az egész diplomáciai és hivatalnoki kar Ankarába vándorolt és minden nagy ipari és kereskedelmi vállalat arra kényszerült, hogy üzeme egyrészt Anatolia szívébe helyezze. Ennek kö-

Az országos főrabbi drámál beszéde Ezután általános vita volt, amelyben többek között Rokach telavivi polgármester, Supraszki, Baratz, Sprinzák és Amiel telavivi főrabbiak vettek részt. Az összes szónokok hangsúlyozták, hogy az egész jisiv állást kell, hogy foglaljon az önművelm elve mellett és el kell ítélnie a törvénytelenségeket és a megtorlásokat.

Dr Herzog országos főrabbi megrázó erejű beszédében kijelentette, hogy ártatlan arabok ellen elkövetett támadás szegyenbélyeg a jisiv számára. Ha engem löne le egy arab, mondotta a főrabbi, — utolsó szavam és gondolatom az volna, hogy megeskessem a jisivot arra, hogy nem fog bosszút állni érte.

David ben Curion, az exekutívé elnöke, válaszában kijelentette, hogy az arab banditák módszereinek a leutáztatása szerencsétlenség a cionizmus számára. A jisiv sohasem fogja azonosítani magát gyilkosokkal és büszkén fogja folytatni önvédelmét és az arab terror elleni harcot anélkül, hogy utánozná azt.

A konferencia elhatározta, hogy bizottságot alakít a telavivi városi tanács, a jeruzsálemi és haifai hitközségek, a mezőgazdák szövetsége, a munkásszervezet és az Agudasz Jiszroel képviselőiből, amely a szigorú fegyvelm helyreállításának kérdésével fog foglalkozni.

Barzilay István.

reskedőnek sem tetszik az az ember, aki az árakat minden további nélkül elfogadja, mert egész nap azon rágódik, hogy miért nem kért duplaárát. Eppen ezért hozzá van szokva a kis színházi jelenetekhez, amelyek neki éppen olyan életszükségletek, mint a kenyér, amelyet eszik és a levegő, amelyet belélegzik.

Az álmos és fájdalmak városa

A régi Konstantinápoly fényéből már csak keveset lehet ma az uccákon észrevenni. De még az idegen is, aki a régi szerályokban a szultáni időknek legalább visszfényét akarja találni, — keserűen csalódva néz körül. A szultánok, amikor szükségesnek látták, igazi keleti pompakedveltséggel sok kincset gyűjtöttek össze. És ma a nyilvánosság számára felfedezett kincseskamrákban a csodálkozó látogató értékes elefántcsontberakásos trónusok, brokát szövetek és drágakövekkel telt ládák mellett értéktelen cigaretta- és vízipipavégek egész tömegének gyűjteményét látja.

Jóval Isztambul felett, az egyetem udvarán áll a tüzoltótorony. Itt fent található a város tüzörsége. Egy ember mindig őrségen van, hogy a tetők felett elnézve, minden kitérő tüzről gyorsan hírt adhasson. Az ember innen láthatja az uccák és bazárok forgalmát a mecsetek árnyékában, láthatja a hajóktól élénk Aranyzarvat a zöld Serialcsucstól egész Chubig, a hegyitemetőig. A Dolma Bagdje palotán lengedez a félholdas zászló. Az Atatürk jelenlétét hirdeti. Egy luxusyacht horgonyoz kapuja előtt. A yacht egypár szabadnapra jött a városba, amelynek káprázatos szépségét gazdája mindig megcsodálja. 'Annak ellenére, hogy ez a város elvült, itt van az álmosnak és fájdalmaknak helye. Egy fiatal és nagyravágyó állam fővárosa még sem lehet továbbra is itt a taranyapnyugta lágy atmoszférájában, hanem az anatóliai sziklás felvidék szigoru, hűvös és tárgyilagos levegőjére van szüksége, hogy tényleg naggyá legyen.

Hosszu idő óta fekvő betegek a természetes „Ferenc József” keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Kérdezze meg orvosát.

A nyelvek élete: az emberi műveltség tükré. A nagy nyelvtudósnak, Balassa Józsefnek legújabb könyve: „A nyelvek élete” 276 lap, pompás kiállításban, szép kötésben most még könyvnapon áron 119 lej, később 145 lej. — Rózsavölgyi másik könyvnapon könyve: Káldor: A magyar zenetörténet, kötet, 283 lap most 119 lej (majd 145 lej) Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

Szombaton nyílt meg „Cseke” Fiók cukrászdája

Str. Iuliu Maniu 1 szám alatt elegánsan berendezett helyisége, uri társaságok találkozóhelye. Figyelmes kiszolgálás, olcsó árak, sütemény- és fagyalt-különlegességek.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Vizsgaelőadás. Hetényi Elemér növendékei egy évi szorgalmas tanulás után július 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tesznek tanúságot képességeikről és előhaladásukról. Bodó György, Csata M. Jenő, Fűria Márta, Fülöp Erzsébet, Györkös Kató, Nagy Erzsébet, Papp Lajos, Polonyi Manyi, Schüller Ibolya, Solyomossy Olivér, Székely Róza, Tarr Kázmér és Tollmann Magda vesznek részt a vizsgaelőadásban. Amerikai Elektra, Templom egere, Három grácia, Harangvirág, Róméó és Julia, Viktoria, Magdolna, Mézeskalács, Marsall, Gróf Pinaldó, Háromlevelű lóhere és Meseáruház című darabokból vett jelenetekkel, énekkel és táncsal. Jegyek várhatóak a Dacia Színház pénztáránál igen olcsó helyekkel.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Leányok a tűzvonalban. Zenés vigjáték, tündéri rendezéssel, ritka eleganciával, főszt.: Joan Blondell, Dick Powell.

Hétfő, kedd, szerda:

A csalogány dala. A világhírű Alpár Gitta egyetlen filmje, melyben a művésznő szebbnél-szebb dalokat énekel.

A BOYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma szenzációs premier! Izgalmas, nagy-szabású kémfilm! Kémekek egymás ellen. Kémekek és elnökémekek izgalmas aknamunkája a világháborúban, melynek keretében egy nagy szerelem játszódik le. Főszerepekben: William Powell és Rosalind Russell. Tisztviselőknek, diákoknak és munkásoknak kedvezmény.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Ma utoljára: Texas lángokban. Izgalmas wildwesti kalandorfilm, főszt.: Bill Cody, a vadnyugati mesterlovás.

Hétfő, kedd, szerda:

Premier: Vészjel. Szenzációs kalandorfilm. Főszt.: Reginald Denny és Frances Drake.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! Egy jelentéktelen asszony. Oskar Wilde világhírű regénye filmen. Főszereplők: Gustav Gruningens, Katha Dorsan, Marianne Hoppe. Híradóban Magyarországi-Svájc világbajnoki futballmérkőzés.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Július 11-26-ig gépszereelés miatt szünet. Július 27-től augusztus 1-ig a szezon legnagyobb sikert elért filmje: **Lukrécia Borgia**. Monumentális történelmi filmaláger. Műsor előtt három premier színes Sily Simphon és Híradó. Helyárak 10 és 12 plus 5 lea.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

A csalogány dala. Alpár Gitta viaszgörü énekesnő egyetlen filmje. Operett. Joe May zenéjével.

Hétfő, kedd, szerda:

Gyilkosság a nyílt tengeren. Szenzációs detektívdráma, főszerepekben: Lida Baa-Rowa, Willy Birgel, Albert Schönhals.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

I. Adio Paris. Lily Pons, a világ leghíresebb énekesnője a főszerepben. II. Jönnek az indiánok. A legizgalmasabb cow-boyfilm. Harc a skalpvalászkokkal. Georg O'Brien.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs műsor! I. A 2-es számú kémiroda. Minden idők legnagyobb kémfilmje. II. A titokzatos futár. Cowboy-film, főszerepben: Dick Foran, a zeneikő cowboy. III. Uj híradó. Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Parádés világvárosi premier műsor: I. Star és Bran a menyországba megy. Boris Karloff, a rejtelmek urának legújabb grandguignolja: A halál megbosszul. Borzalom, rettegés és szenzációk filmje. III-IV. Micky, Maus és híradó.

Halálos gombamérgezés. Turdáról jelentik: Haiduc Valeria turdai fiatal tamárnő ismeretlen gombafajtától mérgezést kavott és meghalt. Holttestét felboncolták és belsejéit a bucaresti legfőbb orvosi vegyvizsgáló intézetbe küldték.

Sadoveanu Mihail Clujon. Sadoveanu Mihail, a neves román író és lapszerkesztő, volt kultuszminisztériumi államtitkár városunkba érkezett és egyheti szabadságidejét itt fogja tölteni.

KÖZGAZDASÁG

A külkereskedelmi szabályok megszégése miatt számos importőr elveszti behozatali kvótáját

Bucuresti, július 16. A Timpul írja: Tekintettel arra, hogy az erős valutájú országokból való behozatali rendelkezési állomány igen korlátolt, a külkereskedelmet rendszabályozó hivatal a harmadik évnegyedben először ezen országok ügyében határoz. Azon cikkeket behozatalát, amik nem oszthatnak ki az erősedevizájú országok felé irányítják. Ami a gyengevalu-

tájú országokat illeti, valószínű, hogy a harmadik évnegyedben sem oszthatnak ki teljes behozatali kvótákat. Már most ismeretes, — fejezi be a lap — hogy bizonyos feltételek benemtartása miatt a külkereskedelmet rendszabályozó hivatal nagyszámú importőr kvótáit fogja törölni.

A fővárosban kilencezer lej a bükk-tüzifa és kilencezer ötszáz lej a csertüzifa vagonjának legalacsonyabb ára

Huszonegyezer vagon tüzfát tart tartalékban a CAPS a fővárosban az áruérkezés megékezésére

Bucuresti, július 16. Illetékes körökét állandóan foglalkoztatja a főváros lakossága téli tüzelőfával való ellátásának sulyosbodó gondja. A tüzelőanyag bizottsága Milita Constantinescu nemzetgazdasági miniszterelnöklétével újabb ülést tartott, amelyen nagyfontosságú határozatokat hozott. Az értekezleten elhatározták, hogy a folyó évi október elsejéig a Caps, az állami erdészeti intézmény 14 ezer vagon tüzfát hozat a fővárosba, azon a mennyiségben kivül, amelynek leszállítására a különböző hatóságokkal és közintézményekkel szemben már korábban kötelezte magát. — Szövetkezettek Nemzeti Intézete pedig, külön 10 ezer vagon tüzfát. A nemzetgazdasági minisztérium ezt a 24 ezer vagon tüzfát „tartalék anyagként” kezeli és ebből elégíti ki a magánfogyasztók szükségletét abban az esetben, ha a fővárosi tüzfakertárak és tüzfakereskedők nem tartanak be azt a minimális árat, amelyet a nemzetgazdasági minisztérium feltétlenül biztosít részükre?

A fővárosi tüzfakereskedők ugyanis attól tartanak, hogy amikor már raktáraikba leszállították a termelőktől magas áron beszerzett tüzfakészleteiket, az árszabályozó bizottság olyan értékesítési árat állapít meg részükre, amely mélyen alatta marad az önköltségi áraknak és ezért egyelőre nem szállítják le az erdőségekben kitermelt tüzfát a fővárosi raktárakba. Ennek az indokolatlan és alaptalan feltételnek és félelemnek eloszlatása érdekében a nemzetgazdasági minisztérium már most közölte a fővárosi tüzfakereskedőkkel, hogy az évi és a téli idény tartalma alatt is biztosítja részükre a minimális eladási árat, amely 9.000 lej vagononként a bükk és 9.500 lej vagononként a csertüzifánál felelvá, a fogyasztó lakására szállítva.

A fővárosi tüzfakereskedők elfogadták ezt a garantált minimális árat, amelynek ellenében kötelezték magukat, hogy a főszcsonban sem emelik a tüzifa árát. Ha azonban a tüzfakereskedők ezt a kötelezettségüket nem tartanák be, úgy a nemzetgazdasági minisztérium a rendelkezésére álló 24 ezer vagon tüzfából fog árszabályozó eladásokat eszközölni a magánfogyasztók részére.

Meghosszabbították a tüzifa kedvezményes vasuti szállítási tarifáját

A tüzelőanyag bizottsága egyébként a közlekedésiügyi minisztériummal és a CFR vezérigazgatóságával egyetértőleg elhatározta, hogy a tüzifa kedvezményes vasuti szállítási tarifáját, amelynek érvénye július 31-én megszűnt volna, — a folyó évi október elsejéig meghosszabbítja, a CAPS, illetve a Szövetkezettek Nemzeti Intézete pedig a jövő évi március elsejéig élvezik a tüzfaszállítványaiknál a kedvezményes vasuti fuvar.

A tüzfával való ellátás megkönnyítését

előzolja az az intézkedés is, amely szerint a kedvezményes vasuti fuvardíjtételt az 500 kilométernél nagyobb távolságra történő tüzfaszállítványoknál is engedélyezték.

A tüzelőanyag bizottságának határozata értelmében az összes fővárosi tüzfakereskedőket és tüzfakertárokat kötelezték, hogy szokásos raktárkészleteik 75 százalékát a folyó évi október elsejéig feltehenül szállítsák le és helyezzék el raktáraikba, különben azonnali hatállyal megvonják tőlük működési, illetve iparengedélyüket. Az illetékes tényezők remélik, hogy a hozott határozatok alkalmazásak lesznek arra, hogy biztosítsák a főváros lakosságának megfelelő mennyiségű téli tüzelőfával való zavartalan ellátását.

Tilos a lóbor kivitele Romániából

Bucuresti, július 16. A belügyminisztérium az exportőrök tudomására hozza, hogy a lóbor kivitel Romániából tilos.

Életbelépett a buza- és liszt-kivitel új rendszere

Bucuresti, július 16. A Monitorul Oficial július 15-én, pénteken megjelent száma közli a buzakivitel új rendszeréről szóló miniszteri határozatot, amelynek értelmében a 77 kilós, 3 százalékos idegen anyaggal kevert és az ennél jobb minőségű buzaért az exportőr vagononként 100 ezer lej kiviteli jutalmat kap, ha a kivitel a folyó évi július 15-től augusztus 14-ig bezárólag eszközölk olyan országokba, amelyek nem léptettek életbe valutakorlátozó intézkedéseket, vagy ha ilyen intézkedések a vásárló országban érvényben is vannak mégis szabad és erős valutában fizetik a romániai exportőrre ellenértékét. A tízezer lejes kiviteli jutalmat tisztomás vasuti kocsik után adják.

A miniszteri határozat értelmében a folyó évi június 15-étől augusztus 14-ig bezárólag külföldre exportált liszt szállítvány után a romániai exportőr 10 tonnás kocsikként 13.300 lej kiviteli jutalmat kap.

Módosítják a romániai tőzsdetörvényt. Bucarestből jelentik: A Capitala című lap értesítése szerint a tőzsdetörvényt módosítani fogják az ebben az ügyben kiküldött szakbizottság előterjesztése értelmében.

A nyerskáv után egyszázalékos adó fizetendő a nemzetvédelem alapján. Bucarestből jelentik: A pénzügyminisztérium határozata szerint a nyerskáv-behozatal után be kell hajtani nemzetvédelmi alapot gyarapító egyszázalékos rendkívüli adót.

Ülést tartottak a gazdasági szakbizottságok. Bucarestből jelentik: Szombat délelőtt a közalkivitel fejlesztése, a román ifjúságnak a román vállalatoknál való alkalmazta-

tása és a gyári védjegyek rendszabályozása ügyében kiküldött szakbizottságok ülészetek a nemzetgazdasági minisztériumban. A bizottságok fontos határozatokat hoztak, amelyek azonban még nem közöltek a nyilvánossággal.

Folytatják a román-lengyel és román-palesztinai kereskedelmi tárgyalásokat. Bucarestből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban szombaton folytatták a román-lengyel és román-palesztinai kereskedelmi tárgyalásokat.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, július 17.

Bucuresti, 7.30: Torna, rádióhíradó, reggel hangverseny. 9.55: Istentisztelet közvetítése. 13.15: Hírek. 13.25: A Gíurgea zenekar hangversenye. A hangverseny szünetében körülbélül 14.15: Hírek. 19: Időszéri anyag. 19.15: Katonazene. 20: Híres énekesek lemezei. — 20.25: Lett dalok. 21: Hírek. 21.10: A rádiózenekar hangversenye. 22.30: A Postászenekar hangversenye. 23: Sporthírek. 23.15: Operett-lemezek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 10.30: Hírek. 13.20: Pontos időjelzés. 13.30: Budapesti hangversenyzenekar. 14.10: Világhíradó. 15: Hanglemezek. 16.45: Dalárdák műsora. 17.30: „A sajtóparti Athén”. Előadás. 18: Cigányzene. 19: „Weekend két ezer év előtt”. Előadás. 19.30: Jazz. 20.20: Részletek a magyar-német uszó- és vízipólómérkőzésről. 20.50: Hegedűszámok. 21.20: Sporteredmények. 21.30: Két egyfelvonás. 22.15: Hírek. 22.25: Katonazene. 24: Tánclémezek. 1.05: Hírek.

Hétfő, július 18.

Bucuresti, 7.30: Torna, rádióhíradó, reggel hangverseny. 13: Időjelzés, kulturális hírek sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sport-hírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 19: Időszéri anyag. 19.15: Csek Rádió Románia: Lemezek. Csek Rádió Bucaresti: Akimenko: Zongorahármas. 19.50: A két állomás együtt: Szókratész zene. 21.35: Theodorescu hegedűművész. — 22.20: Dumitrescu Spiridon énekel. 22.30: Hírek. 22.45: Vendégéneke. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Ének- és zongoraszármok. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. — 14.30: Allástan Zenészek Szimfónikus Zenekara. 15.25: Hírek. 17.15: Diákéletről. 17.45: Pontos időjelzés. 18: Előadás. 18.30: Jazz. 19.30: Cigányzene. 20.40: Láttá-e Budapestet éjjel? 21.30: Hírek. 21.50: Hanglemezek. — 22.50: Időjárásjelentés. 23: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 24: Hírek. 24.10: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Kedd, július 19.

Bucuresti, 7.30: Torna, rádióhíradó, reggel hangverseny. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sport-hírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 19.17: Wagner-lemezek. 20.15: Felolvasás. 20.30: Chatsoun-dallemezek. — 20.50: Naraja Gabor román dalokat énekel. 21.15: Felolvasás. 21.30: A kis rádiózenekar. 22.30: Hírek. 22.45: Vendégéneke. Majd: Hírek németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Balalajkazene. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 13.30: Koncert Szalonzenekar. 15.35: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.15: Pontos időjelzés. 18: Előadás. — 18.25: Hanglemezek. 19.20: „A vendégváró Szeged”. Közvetítés az innepjátékok előkészítéséről. 19.55: Magyar nóták. 21.10: Hírek. 21.30: Dohnányi Ernő zongorázik. 22.15: Kőrösi Csoma Sándor életéről és munkájáról nyilatkozik németül dr Ervin Rouselle majna-frankfurti egyetemi tanár. 22.35: Katonazene. 24.10: Jazz. 1.05: Hírek.

A londoni Westminster-csarnok fagerendázata 1400 éves Londonból jelentik: A Lord George Couthorne képviselő, az állami erdészeti bizottság elnöke, előadta az alsóházban, hogy az angol parlamenti épület legrégibb részének, az ősi Westminster-csarnoknak tetőmennyezetébe épített pompás tűlgyfagerendázat szünetelt ki kellett cselelni. Az eltávolított faanyagból megállapították a szakértők, hogy a hét évszázaddal ezelőtől a csarnok építéséhez kivágtott fáknak legalább 6-700 éveseknek kellett lenni, tehát már Nagy Alfréd királynak, az angol-szász törzsek egyesítőjének uralma alatt tebevényes nyak fák voltak azok a tölgyek, amelyekből a Westminster-csarnok épült.

Bucuresti, legutóbbi kiadások hullám

Az árak 61,1 volt, 1976-ra emelkedett 1937 első

index a 63,1; 62,3; 6

Ugyanezen dex a követ 75,5; 76,5.

Egy év k szalékkal em Az elemis leforgása a

Az árdra napján a m szagu hust gyek röpök darabkán o egy-egy céo

Szatyoros gajják az sziszezi fog

Tessé tessék olcs

A szatyo ben n... e Rendőrök,

rosszszagu Az insp pad

Mi e a hatóság

Itt va Ez á egy kettő,

csiba hajg

Es h magát vag

Ejzen sereg, mik

Hát busért, miközben

A Regín Abeba' té férája utá rajta raga

Az Add itt volt a volt a zöl díktáltak

miből m ekárcsak

be hajtja S miala

a szájától amelyek el, a Dám elelniszter

Valóság ságok és engrosszis

legravasza „kárty”

miatt kel

A beltű özik a n bedressz

hátat for javára bi

Emelle nagyközö olteanokr

gi közeg ellenöriz

ott lakk

Az ol patenti

tetlenebb vele. Oly elképzeln

Néha, százaléko többet, z

főit, gy hurtot s

Az aj két vége Ok az

Öket abebai p ide futn

kocsijai, néha

Bucurestiben megszólalt a gyomor

Riadó és keresztshadjárat az árdragítók ellen

Bucuresti, július 16. A statisztikai hivatal legutóbbi kiadványa kimutatást közöl az árak hullámzásáról.

Az árak nagyarányú emelkedésére jellemző, hogy míg 1936-ban a drágasági index 61,1 volt, 1937-ben 67,2-re, 1938 elején pedig 76-ra emelkedett.

1937 első hat hónapja során a drágasági index a következőképpen alakult: 62,3; 63,1; 62,3; 64; 66,5; 65,1.

Ugyanezen hónapok alatt, 1938-ban az index a következő: 76,6; 75,5; 74,1; 76,3; 75,5; 76,5.

Egy év leforgása alatt több, mint 10 százalékkal emelkedtek általában az árak.

Az élelmiszerek árai az utóbbi három év leforgása alatt háromszorosukra emelkedtek.

Az árdragítók ellen megindított harc első napján a mézár-székben csak fekete, rossz szagú húst lehetett találni. Nagy, zöld legyek röpködtek zümögve körül minden darabkán ott éltelenkedett kihívó gunnyal egy-egy cédula s rajta: „maximálva.”

Szatyoros asszonyok orrrintogatva tapogatták az olcsó húst. A mézár-székben sziszegi fogai között:

— Tessék kérem, maximált marhahus, tessék olcsó áru!

A satyorosok száma mind veszedelmesebben nő... egyszer csak mozgólódás támad. Rendőrök, inspektorok lépnek be zajosan a rosszszagú mézár-székbe.

Az inspektor körülnéz, a mézár-szék elszápad.

— Mi ez a dicsőség itt? — süvít feléje a hatóság hangja. — Hol az áru?

— Itt van kérem... — Ez áru? Ez kutyának való... Gyerünk, egy kettő! S a rendőrök az uccán álló kosiba hajigálják a húsdarabokat.

— És holnap itt friss hús legyen, vagy magát vagdalom föl husnak, megértette? — Eljen! Eljen! — kiáltja a satyoros sereg, miközben a hatóságok eldübörögnek.

— Hát ha eljen, akkor menjenek hozzá húsért, — momogja a poruljárt hentes, — miközben véres kötenyét a szegre akasztja.

A Regina Maria köruton van az „Addis Abeba” tér. A furcsa nevet keleties atmoszférája után kapta guny névnek. De aztán rajta ragadt.

Az Addis Abeba tér központban fekszik; itt volt a bucaresti árdragítók főszéke, itt volt a zöldszék, az árak diktátorai innen diktálták az egész piacot s itt határozták el, miből mennyit dobnak a Dámbovítába... elkácsol Brazíliában, ahol a kávé a tengerbe hajítják, hogy tartásuk az árakat.

S mialatt a főváros közönsége megvonta a szájától a főzeleket, a halat meg a húst, amelyek soha nem tapasztalt árakat értek el, a Dámbovita szennyes vize óriási tömegű élelmiszert nyelt el...

Valóságos guerillaharc kezdődött a hatóságok és az élelmiszerkereskedők között. Az engrosszisták szabotáznak, a detailisták a legrovastabb eszközökkel igyekeznek behozni a „kárt”, amelyet a kormány intézkedései miatt kell „elszenvedniük.”

A belügyminisztérium közegéi hiába ellenőzik a mérlegeket — ezeket az engedelmes, begresszított számszámokat, — mihelyt hátat fordított az ellenőr, a mérleg az árus javára billen.

Emellett mindenben hiány van a piacon, a nagyközönség kénytelen szükségleteit az olteanoknál beszerezni. Az olteant a hatóságok közege a legjobb akarattal sem tudják ellenőrizni. Vállukon a kosarakkal hol itt, hol ott lakkannak föl.

Az oltean házhoz szállítja az árut, saját patentirozott mérlege van; a legellenőrizhetlenebb kereskedelmet üzi... s vissza is él vele. Olyan alkuvást rendez, amilyen még elképzelni is nehéz.

Néha, amikor a vevő ismert a módját, 100 százalékos is enged az „árból”, esetleg még többet. Zöldszegen kívül csirkéket, halat, tejfőt, gyümölcsöt, szénét, petróleumot, joghurtot szállítanak házhoz.

Az ajtófélfára följegyzik a napi hitelt s a hét végén elszámolnak.

Ok az árdragítás igazi közegel.

Oket használja föl erre a célra az addis-abebai piac s az Obor: a nagy piac. Az Obor: ide futnak be reggel a kőnyékből farmok kocsijai, áruval megrakodva, itt működik az néhány tröszt, amely a piacot ellátja.

Láthatatlanul, a sötétből irányítják az olteanok ezreit...

Most aztán kitört közöttük is a pánik. Armand Calinescu keményebb ellenfél, mint az eddigi belügyminiszterek... ő vele nem lehet ujjat húzni.

Néhányan máris hívásra kerültek, csak úgy zuhognak a pénzintézetek, soknak bevonták az iparendélyét...

Az ellenállás, a szabotázs gyöngül... napról-napra, óráról-órára...

Az egész sajtó résztvesz ebben a hadjáratban.

„Az infláció idején sem voltak ilyen állapotok” — írja az egyik lap és igaz van.

A másik éttermi árjegyzéket közöl: 70 lej egy roston sült; 80 egy csirke; 70 egy hal... és így tovább. Egyszerű ebéd — egyszerű borral az asztalon 4—500 lej.

A kávéházakban is folyik a spekuláció: Egy tea 24 lej; egy fagyjalt 30, hahbal 35 lej; egy limonádé 25 lej és a boraváló...

„A belügyminiszter fölívással fordul a nagyközönséghez; segítse az árdragítók elleni harcban.”

„Tegnap száz detailista mézár-szék nem szerezhetett be húst.”

„Az árdragítók ki akarják éheztetni a fővárost.”

„Fujjuk meg a riadót az árdragítók ellen!”

„Keresztshadjárat a spekulánsok ellen!”

Riadó, keresztshadjárat, idehuztatás, pánik: A gyomor nem tréfál. (h. e.)

Feltűnéstkeítő indokolással kötelezte a törvényszék Oradea városát két állampolgárság elismerésére

1914-ben hivatalból fel kellett volna venni mindazokat a névjegyzékbe, akiknek Oradean illetőségük volt. Ha a város annak idején nem küldött értesítést az elutasításról, a fellebbezés most nem késelt el

Oradea, július 16. Állampolgársági ügyben rendkívül érdekes és elvi jelentőségű döntést hozott a napokban az oradeai törvényszék Kálnay-Pop-Salutiú tanácsa. Az ítélet indokolása különös érdeklődésre tarthat számot.

Több mint egy évtizede azt hitte, hogy szabályos állampolgár

Löwy Jakab, oradeai illetőségű polgár már évtizedek óta az ökirályságban, Galati városában lakik. Amikor 1924-ben az állampolgársági törvény megjelent, a törvény az Ardeal és Banat területén illetőséggel bíró, de az ökirályság területén lakó állampolgárokat arra kötelezte, hogy lakhelyük rendőrkvasszurájá útján jelentkezzenek az állampolgársági lajstromba való felvétel végett illetőségi helyükön. Ugyanez a törvény mondta ki, hogy azok, akiket nem vettek fel az állampolgársági névsorba, a törvényszékhez fellebbezhetnek.

Löwy Jakab annak rendje és módja szerint beadta kérvényét a galati rendőrséghez, amely továbbította az oradeai város házához. Löwy most már azt hitte, hogy minden rendben van és szerepel az oradeai állampolgársági névjegyzékben. Nem tudni mi okból, azonban 1924-ben Löwyt nem írták be az oradeai város házában, de de erről nem küldtek neki semmi értesítést.

Több, mint egy évtizeden keresztül élt Löwy Jakab Galatin abban a boldog hitben, hogy hogy ő szabályos állampolgár Oradeán. Amikor azonban egyszer állampolgársági bizonyítványt kért — legnagyobb meglepetésére megtudja, hogy ő bizony — nem állampolgár, mert 1924-ben egyszerűen nem vették fel.

Löwy ekkor igazolta, hogy 1913 és 1913 között Oradeán lakott és adót fizetett, legalább egy illetőségi bizonyítványt kért. Oradea városa illetőségét el is ismerte és kiadta számára az 1918-ról szóló illetőségi bizonyítványt 1937-ben.

Azután jött az állampolgársági revíziós törvény és Löwy Jakab nem tudta a revízió során igazolni állampolgárságát, miután az papíron egyszerűen nem is létezett. A város még azt sem akarta igazolni, hogy Löwy nem szerepel az állampolgársági névjegyzékben. Löwy ügyvédje, dr. Pacaia útján ismét kérvényt intézett a városi állampolgársági bizonyítvány kiadása érdekében. Erre a kérvényre azután rávezette a polgármester, hogy „a kért bizonyítvány nem adható ki, mert a kérvényező nem szerepel a névjegyzékben.”

Reggel

a szépség szolgálatában -

Este

az egészség szolgálatában!

Ezért reggel, de főleg este

KALODONT

FOGKÓ ELLEN

„Az 1924 évi állampolgársági törvény kimondja, hogy jog szerint felveendőek az állampolgársági névjegyzékbe mindazok, akik 1918 december 1-én, az egyesülés időpontjában az ország területén laktak és itt illetőséggel rendelkeztek. Oradea városának egyenesen kötelessége lett volna, hogy nyilvántartsa mindazokat a lakosokat, akiknek ebben az időpontban Oradeán illetőségük volt és ezeket hivatalból kellett volna felvenni az állampolgársági névjegyzékbe. Oradea városa annál kevésbé hivatkozhat arra, hogy a fellebbezőket azért nem vette fel, mert nem igazolta 1918 évi illetőségét, amikor ugyanezt az illetőségét 1937-ben saját maga elismerte amikor kiadta az illetőségi bizonyítványt.

Löwy Jakab szabályszerűen a galati rendőrség útján kérte 1934-ben felvételét a névjegyzékbe, azonban Oradea városa a kérvényezőt még arról sem értesítette, hogy kérését elutasították. Nem helytálló tehát a város, illetőleg a belügyminisztérium kifogása, hogy a fellebbezés elévült, mert azt csak 40 napon belül lehetett volna beadni — 1924-ben. A fellebbezési határidő ugyanis attól számítódik, amikor a város az első határozatot adta ki — írásban — Löwy Jakab állampolgársági ügyében. Ez pedig akkor történt meg, amikor kérvényére rávezették, hogy az állampolgársági bizonyítvány nem adható ki, mert a névjegyzékben nem szerepel.”

Még egy kedvező ítélet

Hasonló módon ismerte el a törvényszék Kálnay tanácsa Heller András Antal Tasnadon élő nyugdíjas postatisztviselő állampolgárságát is. — Heller is csak most tudta meg, hogy nem szerepel az állampolgárok névjegyzékében, hol ott 1924-ben szabályszerűen jelentkezett, illetve mint állami tisztviselő hivatalból kellett volna felvenni. Heller a törvényszék előtt dr. Zigr Miklós dékán képviselte.

A törvényszék ítéletét jegyző körökben feltűnést keltettek és előreláthatóan a hasonló természetű perek sorozatosan fogják most már megindítani.

A benemavalkozási bizottság legközelebbi értekezlete

London, július 16. Július 24-ikén, vagy 25-ikén ül össze Londonban a benemavalkozási bizottság, hogy határozzon a Spanyolországba küldendő bizottságok összetételéről. A benemavalkozási bizottság ezen értekezlete akkor is összeül, ha addig nem kapná kézhez a két spanyol kormány választ az angol Fehér Könyvre, illetőleg a benemavalkozási konferencia határozataira.

A Merkaz Hanoar közleménye

A Somoal Rece-i ifjúsági táborra szóló kedvezményes jegyeket hétfőn az összes kénék kézhezkapják. A kedvezményes jegyeket 24 órával az indulás előtt meg kell mutatni az állomásfőnöknek. Az indulás keddről szerdára virradó éjjel történik, szerdán reggel kell megérkezniük az egyes csoportoknak a táborba.

HIVETÉS AZ ÜZLET LEKKE: HIRDESSÉN AZ UJ KELETBEN

Véleménykülönbség

Először a törvényszék Kálnay-Grecu tanácsa tárgyalta az ügyet.

A bíróság tagjai között véleménykülönbség támadt és hármas tanács tárgyalta újból az ügyet.

A hármas tanácsban már nem foglalt helyet Grecu bíró, akit időközben vizsgálóbírónak delegáltak, hanem a bíróság dr. Kálnay, Pop és Salutiú bíróból alakult meg. A hármas tanács egyhangu határozattal helyt adott Löwy Jakab fellebbezésének és kötelezte Oradea városát, hogy vegye fel az állampolgársági névjegyzékbe és állítsa ki számára az állampolgársági bizonyítványt.

Hivatalból kellett volna felvenni azokat, akiknek illetőségük volt

Az ítélet rendkívül érdekes indokolása többek között a következőket mondja:

WZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Mit láttam Erec Jiszraelben?

Irtá: Pollák Janka (Caransebes)

Be kell vallanom, hogy másfél hónappal ezelőtt nem számítottam magam a meggyőződéses cionista asszonyok táborához tartozóknak. Hogy mégis tagja voltam akkor is a Wzonak és hogy már évek óta ínavonta hozzájárulok én magam is, — nem csak a férjem — a KKKL bevételeihez, hogy a KH akciók alkalmával szivesen kísérem a delegátusokat és látba vetem minden személyi befolyásomat az akció sikere érdekében, mondom, hogy mindezeket megtettem, annak semmi köze nem volt a cionista vagy nemcionista voltomhoz. Azt hiszem, nagyon sokan vagyunk így asszonyok, akikről azt hiszik, hogy cionisták vagyunk, jótékony célú gyűjtéseknek tekintjük és emberi kötelességünknek tartjuk, mindenben segédkeztet nyújtani Országépítés, chalucit, kibuccok, Keren Hayessod és Keren Kayemeth nem ismert len fogalmak előttünk, de valahogyan érdeklődési körünkön kívül esnek. Minek nekem az országépítés, amikor jómagam viszonylagos nyugalomban élek itt is. —

Minek nekem a chalucit, amikor sokkal kényelmesebb nekem 4-5 szobás, hűvös lakásban elrejtőzni a forró nap elől! Minek nekem kibucc, amikor kellemesebb évente 2-3 hónapra át valamelyik világfürdőn végig szórakozni. Csinálják ezt mások, akik egyebet nem tehetnek, akik másképp nem segíthetnek magukon. Még aztán KKKL és KH pénzek. Amennyi ebből Palesztinába kijut! Az a sok iroda, az a sok tisztviselő, delegátus, még talán a negyede sem...

Mondom, így volt ez velem is, mint sok más zsidó asszonnyal az ismerőseim közül. Ezek után érthető, hogy nehezen határoztam el magam egy Szent földi kirándulásra. Most azonban hálát adok Istennek, amiért elmentem, mert elsősorban nagyot nőtt a szememben a cionizmus, amely munkakedvre, öntudatra, lelkesedésre, idealizmusra neveli a zsidót, másodsorban pedig megértettem, hogy aki KH, KKKL, avagy bármi más ereci zsidó célra ad, az nem gyakorol jótékonyt, hanem saját magának, gyermekeinek és hozzátartozóinak ad.

Különböző felfogások és képzeletek vannak Palesztina felől forgalomban. Hallottam már azt is, hogy Palesztina nyugatibb a nagy Metropolisoknál, másrészt pedig, hogy a Kelet minden veszélyével lefelé felé. Hallottam, hogy Palesztinában békés s nyugodalmas élet élnek az emberek, akik — igaz — dolgoznak, de munka után élvezhetik a szabad órák gyönyörét, mások meg arra esküsznek, hogy Palesztinában még az uccára kimenni is veszélyes. Hogy az uccák alá vannak aknázva a lázongó arabok bombáival, hogy minden félórán temetnek zavargásokban elesett zsidókat. Pedig (mellesleg megjegyezve) 5-ször annyi arab esik egy-egy összetűzés alkalmával el, mint zsidó.)

Mai kis írásomnak tulajdonképpen célja: egy kis beszámolót tartani azok számára, akik még mindig nem teljes 100 százalékos cionisták a palesztinai megélhetési, a lakás viszonyokról, a szórakozási lehetőségekről és más ehhez hasonlókról, s a semmilyen felvilágosítást nem kapunk. Tehát kezdem:

Elindulás. 1938. május 19. A constantinai kikötő hangyabolyhoz hasonlít. Az ország különböző részeiből idesereglett kirándulók, kirándulók és hazautazók tömege, kellemes izgalommal várta a pillanatot, amikor ráteheti lábát a zsidó lobo-

gó alatt közlekedő Har Ziomra. Végre itt a felszállás pillanata. Vezényszavak, parancsok és rendelkezések hangzanak el. A parton maradtak lelkes kalap lengetése és heddad kiáltása közben a zsidó matrozókból álló legénység felhuzza a vas-macsákat és a hajó a Hatikva hangjai mellett, amelyet a hajó pincéreiből alakult alkalmi zenekar játszik, méltóságjeljes nyugalommal és lassúsággal mozdul meg és hagyja el a kikötőt. A tenger csendes és tükkörsuma. „Jó utunk lesz!” — mondják a tengeri merdők s igazuk lett. A társaság kitűnő. Két kiváló zsidó közéleti férfivel, két öreg cionistával utazunk: Dr. Mayer Ebnerrel és Giszkalay Jánossal, aki most elsősorban utazik az általa annyiszor és gyönyörűen megénekel Ujhazába. Ez a két ember két különböző cionista párt képviselője a hajón sem tudott békésen megférni egymással s ez volt a mi szerencsénk, mert a beszélgetéseik, vitáik, felejthetetlen élmény marad számunkra. Gondolom, nem követek el indiszkréciót, ha elmondom, hogy Giszkalay bizonyára kötetekre menő munkában fog beszámolni mindenről, amit és ahogyan ő látott Erecben. A hajóskapitány (német zsidó) szórakoztatásunkra és főleg megnyugtatótásunkra egy rögtönzött riadót rendezett, mellyel dokumentálni akarta, hogy az ő — a régi hazájában lenézt és milderwärtignak deklarált zsidó-legénysége milyen pillanatok alatt teszi meg precizen és pontosan a mentési munkálatokhoz szükséges előkészületeket. Megnyugtató érzés volt látni, hogy a szakácsok is milyen nyugodtan és higgadtan töltötték be az előre kijelölt helyeiket. Minthogy nem akarok egy tengeri utat leírásába becsajtkozni, mindjárt a megérkezésre térek át. Este fél 8 órakor landolt a hajó Haifában. A kikötőt a százakra menő villanykörték fénye nappali világossággal árasztotta el. Gyönyörű látvány a kivilágított Ruthenberg-Művek, melynek egyik fődekkessége egy reflektor, amely egész éjszakán át mozgó fénycsóvával az egész kikötőt, a várost és a Karmel bevilágítja, hogy az esetlegesen a sötétben bujkáló terroristákat láthatóvá tegye. A kikötőben a Kelet fogadott. Mindenki hangos, mindenütt lármá, zsvaj, hangzavar, veszekedés zsidók arabokkal, zsidók és arabok velünk turistákkal. Mindenki keresni akar s mindenki igyekszik a mi tapasztalatlanságunkat saját javára khasználni. A héber és angolon kívül a jiddischtól kezdve a hotentottáig minden elképzelhető nyelvet rehet az uccákon hallani.

Másnap meglekintettük a várost, felmentünk a Hadar és Har Karmelre. A Karmelen laknak azok, akik saját villákkal rendelkeznek, vagy pedig azok, akik meg bírják fizetni a horribilis házbéreket (3 szobás komfortos lakás 7-8 font). Haifában és általában egész Palesztinában a zsidó lakta negyedek lakásai a legnagyobb komforttal (fürdőszoba, központi fűtés, hideg-meleg víz, külön tuss fürke, beépített konyhaberendezés) rendelkeznek. A munkáslakások, ha egyszerűbb kivitelben is, de ugyan ilyen kényelmekkel vannak be rendezve. Minden szoba külön bejárattal és napellenzőkkel felszerelt loggiája van.

Palesztinai árak. Valószínűleg érdekeni fogja az olvasót az ereci életstandard. — Vannak gazdag, nagyon gazdag emberek, akik 6-7 szobás lakást foglalnak el, amelyeket a leggyönyörűbb antik és modern butorokkal, nagyértékű perzsa szőnyegekkel rendeznek be. Ilyen nagy lakás

hoz természetesen megfelelő személyzetre van a háziasszonynak szüksége. Vannak, ereth-et (kisegítő) tartanak. A cseléd szó Palesztinában nem ismeretes fogalom. Az ozeret reggel nyolctól délután négyig, azaz nyolc órát dolgozik, csak ládtagnak tekintik, aki munkaideje után elegánsan felöltözik és éli magánéletét, szórakozik, tovább képezi magát tanulmányokban stb., stb., kiki tetszése szerint. Egy ilyen ozereth havi fizetése 2 és fél—4 font között váltakozik. Szombaton az ozereth nem dolgozik. A jómóduak mosónőt is tartanak, akik jemenita asszonyok soraiból rekrutálódnak. Palesztinában a jemenitákat zsidó cigányoknak tartják. Különböző nagyon rendes és megbízható emberek. A mosónő napi bére 39-35 piaster. A középosztály 2-3 szobás lakásokban lakik, melyeknek bére 5-6 font. Itt a háziasszony maga dolgozik, de a háztartási munka ott a nagy meleg dacára felnyire sem olyan nehéz, mint nálunk. Ennek a titka a következő: a lakások csak a legszükségesebb sima és modern butordarabokkal vannak berendezve, a főzés pedig sokkal egyszerűbb, mint nálunk, villannyal, gázzal, vagy a szegényebb osztálynál petróleummal történik. A konyhai hőség, miután sem fát, sem szenet nem használnak, száműzve van. S most lássunk egy munkás negyedet. Kirjáth Chaímot tisztára munkások lakják. Homokra épült kétemeletes, két szobás lakásokat találunk itt. A házbér egy és egy és egy negyed font szobánként. A konyha nem számít szobának. Itt is minden lakásban fürdőszoba, hideg-meleg folyóvíz van természetesen. Minden lakónak egy kis kertje van, ahol a főzélék termelést kultiválják. Dacára annak, hogy a kertek talaja homok, két hét alatt gyönyörű karaláblét s más főzélék fajtákat, 8-10 nap alatt pedig szép retekelt termelnek.

Palesztinai zsidó svábok. Bármilyen különösen is hangzik, ilyenek is vannak. — Rexingen és környékéről (Németország) vándoroltak ki. A K. H. 700 dunam földet adott nekik. A település neve: Chawewech Cion (Visszatérés Cionba). Negyven munkabíró férfi és nő 3 hét alatt a következő munka teljesítményt produkálta: Az országutól egy utat építettek a telepig cca másfél kilométer hosszúságban megfelelő számú faházakat (nem bódékat) és vászonsátrakat állítottak fel, a házak körül védő falakat és lövészárkokat húztak az esetleges arab támadások kiparizálására, reflektort szereltek fel és a szomszédos telepről vizet vezettek maguknak. A fentemlített faházakat a következőkben szeretném leírni: Egy közös éttermet állítottak fel, melléje egy szépen felszerelt konyhát, hálófülkéket, mosókonyhát, vasaló szobát, tussokat és minden mellékhelyiséget. Hangsúlyozom, mindezt negyven ember három hét alatt.

Tel-Aviv. Gyönyörű, nagy és tisztára zsidó város. Gyönyörű uccái, fényes, bármelyik európai metropolisba beillő üzletei, kávéházai, mozi és színházai vannak. A tengerparti strand kb. 3 km. hosszú, ahol egy munkaszüneti napon 30-40 ezer ember keres és talál hűsülést. Rengeteg és nyönyörű gyereket lehet itt látni, mind ápoltak, erősek s egészségesek. A cipőtisztító, a rongyos uccagyerek, akit koldusnak néznének, de alimizsnát nem fogad el, az elegáns nők, akik este ezüsttróákkal a nyakukban és Kayser harisnyákkal a lábukon jelennek meg a szórakozó helyeken; a napparnított, erőteljű duzzadó férfiak, akikről hiányzik a gettó vonás; a munkások és munkásnők, akik majdnem mind érettségizett, esetleg felsőbb iskolával is rendelkező intellektuelek, akik nem látszik meg, hogy egész nap gyárban, vagy háztartásban dolgoztak,

mind, mind zsidók. Ebben a városban és általában az egész országban nem lopnak, nem koldulnak és nincsenek prostituáltak. **Sabbat Tel-Avivban.** Még idehaza hallottam, hogy Tel-Aviv uccáin minden péntek este egy öreg zsidó bácsi jelenik meg, aki a Sabbat bejvetelét kürtszóval jelzi. A mi szemünknek és fülünknek, sőt mentáliságunknak ezt a furcsa jelenséget, érthető kíváncsisággal kutattam két pénteken keresztül, míg végre megpillanthattam. Mondhatom nagyon jól esett látni, hogy milyen pillanatok alatt zárultak le az üzletek, az uccákon a forgalom óriásivá növekedett, nők, férfiak és gyermekek egyaránt siettek haza, hogy a szent szombatot megfelelő öltözetben és környezetben fogadják és töltsék. S tanulhatnak vala mit a mi férfaink ereci testvéreiktől. — Minden palesztinai férfi, ha nő, a feleségének, ha nőtlen, az édesanyjának, vagy a kedvesének, esetleg mindkettőnek, ha idegenül érkezik, akkor a háziasszonynak eg virágcsokorral kedveskedik péntek este. Az udvariasságnak, a szeretetnek és tiszteletnek jelen kívül — az én szememben — más fontos jelentősége is van ennek a néhány szál virágnak. Ha mi, — én meg a hozzám hasonló vallástalan házban nevelkedtek, — gyermekkorunkban láttuk volna ott, hogy péntek este az apánk, — minden más estétől eltérően — virágcsokrot hozott volna haza, ha az udvarlónk virágokkal a kezükben kerestek volna benrünkét pénteken este fel és így biztosítottak volna örök szerelmükről, akkor mi már zsenge gyermekkorunk óta egy olyan mementót örízhettünk és ápolhattunk volna szívünkben, amely onnan soha ki nem vészett volna és amely arról tett volna tanubizonyosságot, hogy a Sabbat nem olyan, mint a hét, vagy az év többi napja. Péntek este, mozik és kávéházak zárva lévén, mindenki az uccára tördul és élvezzi a tenger felől áramló hűvös szellőt. Az arcok nyugodt, kisimított vonásuak, a szemek ragyognak, héber szavak és a terekről héber dalok halatszanak. Mindenkin látszik, hogy boldog és megelégedett. Hát hogyne, hisz itt mindenki ottthon van!

Kirándulások. Tel-Avivból különböző kibuccokba és kvucákba rándulunk ki, — hogy saját szemünkkel lássuk azt a nagy szerű munkát, amelyet a mi fiatal parasztjaink olyan lelkesedéssel, örömmel és önfeláldozó hűséggel végeznek. Mint-hogy a kibuccim és kvuzotról annyit beszéltek és írtak már, nem akarok hosszadalmasan e témánál időzni. Csupán annyit ohgy egy szülő se sirjon és szomorodjon, amiért gyermeke, — kiből orvost, ügyvédet, vagy mérnököt szeretett volna képezni — chaluc lett. Olyan gyönyörű életük van ezeknek a gyönyörű szál, erős, egészséges, napégetett legényeknek, hogy senkivel a világon nem cserélnék. Mindennük megvan. A kosztjuk elsőrendű, ha vége a munkaidőnek szórakoznak, olvasnak, tanulnak, művelik magukat, hisz meg kell mutatni a világnak a legújabb zsidó specialitást: a tanult, művelt, jól-nevelt parasztot. Ritka az olyan kvuca, ahol legalább egy zongora ne akadjon s mindig van közöttük kiváló zongorista.

Beszámolómban még két helységről szeretnék beszámolni. Az egyik:

Jeruzsálem. Két részre oszlik: az Ó és az Újvárosra. Előbbiből a zavargások miatt nem sokat láttam, de az Újváros modern 7-8 emeletes palotákból áll. Rengetegen írtak már Jeruzsálemről, ujat én sem mondhatok. A Szent Fálnál is voltam. Magas, vastag, mint minden más várfal, csak abban különbözik a többitől, hogy a sok simogatás, amely érte, a sok könny, amely végig pergett rajta, oly símává tette, mint a márvány. Állandóan

HUS 10.
 1938. július 23-tól
 a bémutató
 új operáját
 a bemutatás
 új német
 ba.
 tották meg a
 az összes
 az üdvözöl-
 alághírű svéd
 etösen ismer-
 sos operája:
 kingsbrüder)
 napadon. Az
 eget azonban
 július 23-tól
 g. A éneklő
 wieni állami
 árom magyar
 az idén Salz-
 er, a brasovi
 kiváló harito-
 eladások ér-
 mester: Tos-
 tuóvalavóleg
 kus államok-
 megtörténte
 zereplését.
 raház kitűnő
 Budapestén is
 pitották meg,
 y hangvесе-
 Gligi leánya
 to grófnő.
 an 12 estére
 éndezi világ-
 emiködsével.
 tt: Weingart-
 y Vittorio.
 ti születési,
 elő karmester
 ba szülő szer-
 mberig Kana-
 tburgban és
 jból működés-
 énylésével.
 y származása,
 a jövő évad-
 községnek.
 gyis mint vo-
 nt zene-bíráló
 a már tanu-
 dolgozattal
 . A román
 ó, az ardeali
 a napokban
 szélésebbkörü
 emcsak a ki-
 rdekelje a 28
 t is, melynek
 kimerítő for-
 elkészültség-
 román nyelven
 okiráltságban
 múltányolhas-
 ója nagysza-
 a jövő évad-
 évvel ezelőtt
 Wagner-ope-
 piemert ki
 alnokok" cí-
 eljáratu par-
 resen. Mihai
 ardeali város-
 zett, rentabi-
 rés üzemben.
 e a kiadóhí-
 kedelmi cik-
 ügynökségi
 az egész
 a" jellegére a
 és géptíre-
 es. Cimeket
 a gimnázista

két katonát tartózkodik ott, hogy az esetleges zavargásokat és excessusokat megakadályozza. Ráchel sirját és Bethlehemet ugyancsak a zavargások miatt nem látogathattam meg. Az egyetem a Scopuson gyönyörű. Látása bizonyos büszkeséggel tölt el. Most van épülőben, ugyancsak a Scopuson egy kórház és az egyetemhez egy, az orvosi fakultás célját szolgáló, szárny. Az egyetem kertjében van az Amphiteatrum, melyet 1936-ban restauráltak. Itt vannak a szabadtéri koncertek, ahol a hallgató felülőben és kis párnával a kezében, — a kőből való lépcsőket, melyek ülőhelyül szolgálnak véve tekintetbe, — mennek. Egy főnevezetessége Jeruzsálemnek, hogy Palesztina egyetlen városa, ahol harangszó hallható. Templomainak 79, lakosainak 125.000 a száma, melyből zsidó 80.000, míg a fennmaradó 45.000 nem zsidó.

Rison lö Cion. A másik hely, amely egyben az utolsó, amelyről még meg akarok emlékezni és amelyben olyasmint találtam, amelyről tudom, hogy testvéreim érdeklődését méltán fel fogja kelteni: Rischon l' Cion. Teszem ezt annál is inkább, mert erről még uti beszámolóban nem olvastam. A gyógyszerárakról van szó. Megismertem egy Strachilevici Mischa nevű, Galatból kivándorolt gyógyszerésszel, aki miután sikerült neki idevaló fogalmak szerinti meglehetősen nagy vagyont elveszteni és aki ennek dacára Ereccről csak a legnagyobb elragadtatás hangján és örömkönnnyekkel a szemében tud beszélni, újra régi mesterségéhez fogott és itt gyógyszerertárt nyitott. Ezt a gyógyszerertárt — s ezzel minden palesztinai patikát — szeretném az olvasónak leírni. Ahhoz, hogy a palesztinai hatóságok egy gyógyszerertári engedélyt kiadjanak, a következő feltételeknek kell megfelelnie, illetőleg a következő heviségekkel kell bírnia. Elsősorban egy szép, világos és egészséges helyiségre van szükség, ahova a vendő belép. Egyszerű butorokkal van berendezve, de ragyog a tisztaságtól. A polcon — épp úgy, mint nálunk — példás rendben a kimondhatatlannak tűnő nevű orvosságok tégelyei, héber felirattal. Az üzlet mögött egy kis helyiség még, ahol a gyógyszerész a civil ruháját leveti és tetőtől talpig tiszta fehérbe öltözik. Egy másik külön kis hideg-meleg vízzel ellátott helyiség kézművesül szolgál, melyet a gyógyszerész naponta, sőt óránként igen sokszor használ. Egy külön szobában állnak az üres üvegek, egy másikban pedig mossák őket. A tisztaságot, egy-két zsidó, egy arab s egy angol inspektorból álló mozgó-bizottság ellenőrzi és a legkisebb higiénia elleni vétséget, vagy mulasztást a legsúlyosabban bünteti.

Ugyancsak itt láttam egy borpincét, amely olyan gyönyörű volt, hogy le sem tudom írni. Oriási, belül üveg, kívül betonba épített hordókból rakta össze itt a finom palesztinai borokat el. Egy-egy ilyen hordó tartalmá a 28—30 ezer litert éri el. Ezt a pincét, amelyről most írok a londoni Rotschild báró építette és szereltette fel és 2 font évi jelképes bérért bocsájtotta a zsidó bortermeleők rendelkezésére.

Rendeteg lehetnének még a legnagyobb elragadtatás hangján a látottakról és tapasztaltakról, de sajnos nem áll elegendő hely e rovatban rendelkezésemre. Csupán annyit még: Testvérek, ha van pénztetek, kövessetek el mindent, hogy kimehessetek és személyesen meggyőződhesetek arról a lelkes, önfeláldozó munkáról, amelyet az országépítő chalucok, meleggel, maláriával, mocsarakkal, arabbandákkal dacolva végeznek. Ha ezt megteszitek, ti sem fogjátok jótékonyságnak tekinteni többé vagyontoknak ama csekély filléreit, amelyet szívesen-nemszívesen, az egyes alapoknak nyújtok, hanem be sem várva a delegetásokat, mindegyiketek tudni fogja Ereccel szembeni köteleességét.

Balassa József: A nyelvek élete. A kitűnő nyelvésznek és íróknak a „Nyelvör“ szerkesztőjének pompás új könyve jelent meg: „A nyelvek élete“. Nemcsak a nyelvnek, de az emberi gondolkodásnak, műveltségnek is élvezetes, érdekes ismertetője. Rózsavölgyi kiadás, 276 lap, vászonkötésben most könyvnapon áron 119 lej, később 145 lej. Hasonlóan könyvnapon: Káldor: A magyar zenetörténet. 283 lap, vászonkötésben most 119 lej, később 145 lej Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen könyvnapon jegyzőket.

PRO ÉS CONTRA Irja: SALAMON LÁSZLO

A lélek halhatatlansága

Gustav Stromberg svéd tudós a csillagászatok stockholmi kongresszusán olyan szenzációs bejelentést tett, amely fölöttébb megérdemli érdeklődésünket. A derék svéd tudós nem kevesebbet állított, mint azt, hogy sikerült olyan tudományos bizonyítékok birtokába jutnia, melyek az eddigi metafizikai feltételezések helyett — fiziológiai uton igazolják az emberi lélek halhatatlanságát.

Ne vágjunk elébe a lélegzetelállítóan érdekes tudósi demonstrációnak még akkor sem, ha egyelőre meggyökeresedett kételemek fátyolozzák el bennünk a kitűnő svéd tudós ígéretének komolyságát. És ne foglaljunk előre állást a svéd tudós bejelentésével szemben azért sem, mert hiszen a jelen esetben maguk a kételemek voltak azok, akik legjobban örülnének annak, ha a svéd tudós tudományos bizonyítékai a tudóst és nem az ő kételyeiket igazolnák. Örülnének, mert hiszen ők is emberek s a lélek halhatatlanságának hite egyidős az emberiséggel; minden kezdetleges és kulturált nép vallásában, mítoszaiában és legendáiban benne élnek e hit művészi megnyilatkozásai.

Már az ősember képzelete is szellemekkel népesítette be a földet, szellemekkel, melyek a valóságos életről eltávozott halottak követeként irányították és irányították még ma is a kezdetleges népek és a civilizált népek babonás rétegeinek életét.

A szellemhit és a szellemidézés kezdetleges elképzelésén, hiedelmén és képzelgésén túl azonban igen nagy költők, bölcselők, sőt tudósok akadtak és akadnak, akik hittek és hisznek a lélek halhatatlanságában, szemben az anyagelvű világnézet azon képviselőivel, akik a lelkiéletet az agy és az idegek, legújabbban pedig a hormonok működésének fogják fel s nem hajlandók elismerni, hogy az ember az anyagi létől független és az anyagi megsemmisülésnek ki nem tett lélekkel volna felruházva.

Ha Gustav Strombergnek valóban sikerülne tudományos, pontosabban: fiziológiai uton bizonyítani azt, hogy az emberi lélek független az emberi testtől, tehát képes kivonni magát a testi megsemmisülés törvényei alól is: ezzel a bizonyítással döntő csapást mérne az eddigi anyagelvű tudományos felfogásra és azokat igazolná, akik — bár csak metafizikai és érzelmi bizonyosságok alapján — a lélek halhatatlansága mellett nyilatkoztak meg.

Be kell várnunk a svéd tudós bizonyítékainak előterjesztését s eme bizonyítékok ellenőrzésének eredményeit.

Addig fel kell függesztenünk tudományos, vagy érzelmi állásfoglalásunkat ezzel a nagyjelentőségű s fölöttébb nyugtalanító kérdéssel szemben, mely körül már annyi meddő vita, per, nevetség és tragikus szenvedély hullámzott anélkül, hogy a Bizonyosság Ararat-hegyét a gondolatok, érzelmek sokszor szennyes áradata felett megpillanthattuk volna.

Bármiként döljön el is azonban a svéd tudós felfedezésének sorsa, ettől függetlenül a kérdés aktualitása alkalmas ad annak megamltására és leszögezésére, hogy az emberi lélek halhatatlanságának feltételezése, vagy létezésének hite az emberi természetből fakad és szoros kapcsolatban van azokkal a körülményekkel, melyek az emberi lét útjait meghatározzák.

A lélek halhatatlanságának hite, a maga ősi formájában minden bizonnyal abból az érzésből, helyesebben abból a tapasztalásból fakad, hogy az emberi lét tartamát őseink már évezredekkel ezelőtt túlságosan rövidnek érezték.

Mindez — mint már említettük — annak kétségtelen jele, hogy az emberek többségének képzelését a lélek halhatatlanságának kérdése évezredek óta foglalkoztatta.

Azok, akik e földön sokat szenvedtek, tehát a megaláztatott, megnyomorítottak, annál is inkább szívesen hittek és hisznek a lélek halhatatlanságában, (amely hit

legtöbb esetben a tulvilági üdvösség hitével is párosult), mert egyedül ez a hit nyújtotta számukra annak az elégtételnek lehetőségét, melyet a földön nem kaphattak meg.

Azok viszont, akik már e földi „siralomvölgyben“ is kaptak izelítőt a mennyország üdvéből, tehát a szerencsések, a gazdagok, azért hittek és hisznek előszeretettel a lélek halhatatlanságában, mert fájdalmas gondolat számukra, hogy a számukra kellemes földi lét lezárulásával min dennek: testnek és léleknek is az örök homály jut osztályrészül.

Am nemcsak ezek, az emberi természet romlandóbb és gyarlóbb oldalát mutató vágyalmok azok, melyek a lélek halhatatlanságának gondolatát kialakították és meggyökeresztették az emberek szívében és agyában. Mindannyian szívünk és agyunk minden idegszállal ragaszkodunk azokhoz, akiket igazán szeretünk s szeretettjeink földi elmulásába, teljes megsemmisülésébe csak nehezen, vagy egyáltalán nem tudunk beletörődni.

A belenemtoródásnak ez a megfeszített, tragikus ereje sokban járult hozzá ahhoz, hogy a lélek halhatatlanságának hite az emberi lélekben és az emberi képzeletben kialakult, hogy szeretettjeinek testi megsemmisülésének fájdalmáért lelkeik továbbélésének hitével kárpótoljuk magunkat.

Azokat a nagy szellemeket, akik hatalmas alkotásaikkal, nagy tetteikkel egész népek, nemzetek és fajok emlékezetébe írták be neveiket, szeretetünk szintén nehezen engedi át az enyészet martalékául. Ezért emeljük őket — haláluk után a halhatatlanság egébe. Nem tudjuk elhinni, hogy azok, akik az emberi lélek és szív legerőteljesebb dobbanásait olyan korszak alkotóinak fejezték ki, haláluk után teljesen megsemmisüljenek s lelkeik a test szétbomló atomjaival együtt hulljon az enyészet sötétségébe.

Mindez azonban vágyalmok, bebizonyítatlan feltételezések eredője, amelyek nem nyújtanak igazi nyugalmat, nem visznek közelebb bennünket a bizonyosság révéhez.

Vannak szkeptikus emberek, akik azért nem hisznek a lélek halhatatlanságában, mert az emberek többségét — nagyon is jogosan — sokkal durvább elküeknek, egyenesen lelketleneknek tartják ahhoz, hogy a halhatatlanság üdvét, az örökkévalóság nagyszerűségét megérdemelhették. Nem hisznek egy olyan igazságtalan Gond viselésben, mely a jósnak és a gonoszsnak egyforma mértékkel mér, mely a halhatatlanság dicsőségét ajándékozhatja olyanoknak is, akik a lelki élet legelső fokára sem érkeztek fel s akiknek földi tetteihez a könnyek, kínok, gyötrelmek szennyes áradata tapad.

Van ebben valami ráció.

Nehezebbre esik elképzelni, hogy a földi élet nagy igazságtalanságai, egyenlőtlenségei, a halhatatlanság síkján tovább folytatódhassanak, hogy a halhatatlanság étheri síkságain a szolga lelke együtt lebegessen az urával, az elnyomotté az elnyomóéval, az érdemtelené az érdemesével.

Mégis: várjuk be a svéd tudós bizonyítékainak előterjesztését.

Hiszen hívők és nem hívők, egyformán érdekelve vagyunk a kérdésben. Mindannyian szeretnénk, legalább részben, „tuléni a halálunkat“ s mindannyian több biztonssággal, több bátorsággal, talán több jószággal és szeretettel rónánk e szükre szabott földi élet útjait, ha minden kétséget kizáró bizonyítékaink volnának arról, hogy lelkünk valóban halhatatlan, hogy a sír nem teljesen rabolja el tőlünk azokat, akiket szeretünk s túl e földi lét fájdalmas korlátolt megismerési lehetőségein — földi burkától megszabadult halhatatlan lelkünknek lehetősége nyílik arra, hogy a Teremtés, a Lét, a Mindenség ezer lakat-tal elzárt titkaiba belepillanthasson.

Miért hosszúéletűek a balkáni népek?

Dr. Pavel Biseng csehszlovákiai orvos két év óta kutatja a balkáni népek hosszú életének okait és most a belgrádi Vremje-ben számol be kutatási eredményéről. Kétszáz 90 éven feletti embert vizsgált meg ezideig Dél-Szerbiában, Montenegróban és Albániában és ezeknek a felelőre kétségtelenül megállapította, hogy száz éves elmult.

Az orvos véleménye szerint a balkáni hegyi népek egyszerű és egyenletes táplálkozásuknak köszönhetik hosszú életüket és annak, hogy nemzedékek óta hozzászoktatták szervezetüket ehhez az egyszerű táplálkozáshoz.

A százévesek, a vizsgálatok szerint, főképpen kenyéren és babon éltek. Hust, különösen pedig disznóhúst, nagyon ritkán esznek, legfeljebb télen. Tojást sem esznek, mert azt eladják a városokban. Igen fontos táplálékuk a sajt, különösen pedig a juhsajt, ezzel szemben tejet alig isznak s csak aludttejet, vagy yoghurtot esznek. A főzélékek közül lekinakább nyers zöldségek, paradicsomot és hagymát fogyasztanak. Gyümölcsöt sokkal kevesebbet és paját vagy zsiradékot sem.

A megvizsgált patriarchakorúak 80 százaléka iszik mértékletesen alkoholt, valamint feketekávé és a dohányt sem vetik meg. A férfiak közül többen elérik a száz éves kort, mint a nők, legalább is a Balkánon.

A megvizsgált százévesek fizikailag jól bírták magukat. Különösebb erőfeszítés nélkül végezték az otthoni és mezei munkát. A legtöbbjük hajnövése igen erős, különösen az asszonyoké, akik közül soknak még fekete a haja. Látásuk ugyan meglehetősen meggyengült, hallani azonban jól hallanak. A fogaik igen megromlott állapotban vannak, álmuk azonban kitűnő.

Valószínű, hogy egy a klíma, mint a földrajzi és talajviszonyok hozzájárulnak a balkáni hegyi népek hosszú életéhez. Mert ha csak a táplálkozási viszonyoktól függne a hosszú életkor, akkor más országok népei is ugyanolyan arányban elérhetnék azt a magas kort, amelyet a balkáni hegyi lakók közül olyan nagy számban érnek el.

Az oradeai Wizo nagysikerű Garden-partija. Szerdán este hatalmas közönség vett részt a Wizo garden-partiján az Újságiróklub kerthelyiségében. Fiatal lányok minden vendégnek egy-egy virágszállal kedveskedtek és cserébe adományokat kértek a jótékony egyesület javára. A Wizo estélyen a társadalom minden rétege képviseltette magát és így a gyönyörű este a szezon legsikerültebb mulatsága volt. A fiatalok színpompás felvonulása volt ez az estély. Kellemes feltűnést keltett Halmos Magda táncművésznő a Trojanoff ballettakadémiára tehetséges növendékének a fellépése. Egy nemzeti és több modern táncot adott elő, amelyek közül különösen nagy sikert aratott a dreszfantáziával. Kellemes színpadi jelenség Halmos Magda aki, mint a balettiskola egyik legtehetségesebb növendéke feltétlenül karrier előtt áll. A hatalmas közönség sokáig ünnepelte. A garden-parti közönsége a hajnali órákig volt együtt a legjobb hangulatban. Az oradeai Wizo nagysikerű gardenpartijának megrendezése dr. Markovits Ignác né agilis elnöknő érdeme, akinek méltó segítőitársai voltak az estély megrendezéséhez Epstein Samuné, Schiller Sándorné, Huszár Lászlóné és London Lajosné.

Strandolásnál kellemetlen

szőrszállait

két hónapra teljesen eltünteteti

„BOTÉ“ kozmetika

Cluj, Regelo Ferdinand 34. szám.

II. em. HAMBURG MARGIT.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉ:
HIRDESEN AZ ÚJ KELETBEN

